

Analyse av økonomi og framtidig tjenestebehov

Aurland kommune

Innledning

1) Vi har utarbeidet en økonomianalyse som skal illustrere hvordan kommunens ressursbruk på ulike tjenesteområder harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser.

- Med en slik analyse kan man komme på sporet av tjenesteområder som synes å ligge høyere i ressursbruk enn det behovet skulle tilsi. Tjenester (funksjoner i KOSTRA-sammenheng) som gjennomgående viser et merforbruk i en slik sammenheng, vil i utgangspunktet være mer aktuelle å søke etter omstillings- og effektiviseringstiltak på enn på de tjenestene som ikke synes å ha spesielt høyt forbruk.

2) Vi har utarbeidet ulike scenarier for framtidig befolkningsutvikling for Aurland kommune. Disse scenariene vil være et godt grunnlag for beskrivelser av eventuelt framtidig omstillingsbehov. Vi vil her se på hvilke konsekvenser utviklingen vil kunne få for kommunens økonomi.

Med bakgrunn i scenariene har vi beregnet parametere (indikatorer) for demografikostnader, forsørgerbyrde, årsverksbehov og behov for omsorgsplasser (både heldøgns og hjemmetjenester).

Innhold

- Økonomianalyse
- Framtidig tjenestebehov
- Vedlegg
 - Supplerende analyser økonomi
 - Supplerende analyser framtidig tjenestebehov

Økonomianalyse

Oppsummering økonomianalyse

- Analysene på kommuneøkonomi viser at Aurland kommune på de sentrale tjenesteområdene samlet sett hadde et merforbruk på ca. 54 mill. kr i forhold til det behovet for tjenester skulle tilsi i 2019.
 - Områdene barnehage, administrasjon, grunnskole, pleie og omsorg og kommunehelse peker seg ut med merforbruk.
- Etter justering for inntektsnivå finner vi at kommunen på de sentrale tjenesteområdene samlet sett hadde et mindreforbruk i 2019.
 - Områdene administrasjon og kommunehelse peker seg ut med merforbruk.
- Vi har også sett på ressursbruken i Aurland opp mot aktuelle sammenligningskommuner. Sammenligningene mot enkeltkommuner og gjennomsnittet for KOSTRA-gruppe 16 harmonerer med funnene i analysen av kommunens ressursbruk sammenholdt mot de økonomiske rammebetingelsene.
- På øvrige tjenesteområder var ressursbruken høyere enn landsgjennomsnittet i 2019. Områdene kultur og samferdsel peker seg ut med merforbruk.
- Nøkkeltallene på finans viser at Aurland hadde høyere netto resultat, høyere nivå på disposisjonsfond og lavere gjeldsgrad enn landet for øvrig i 2019.

Oppsummering overordnet økonomianalyse

- Vi har utarbeidet en analyse som skal illustrere hvordan en kommunes ressursbruk på sentrale tjenesteområder harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser (dvs. hensyntatt både beregnet utgiftsbehov og reelt inntektsnivå).
- Oppsummert indikerer analysen at kommunen bruker mer penger på de sentrale tjenesteområdene enn det behovet for tjenester skulle tilsi, og at dette er knyttet til både barnehage, administrasjon, grunnskole, pleie og omsorg og kommunehelse.
- Etter justering for inntektsnivå har vi på de sentrale tjenesteområdene samlet sett beregnet et mindreforbruk på 23,2 mill. kr i 2019.

Oppsummering overordnet økonomianalyse. Aurland kommune 2019.

Kilde: KOSTRA/KMD, beregninger ved TF

Tjenesteområde	Mer-/mindreutgift 2019 (mill. kr) sammenlignet med		
	Landsgjennomsnittet	«Normert nivå»	«Normert og inntektsjustert nivå»
Barnehage	-0,8	4,0	-8,7
Administrasjon	16,8	10,3	4,0
Landbruk	0,6	-0,2	-0,3
Grunnskole	9,0	8,1	-11,5
Pleie og omsorg	36,4	25,2	-1,4
Kommunehelse	9,5	6,5	2,6
Barnevern	-1,3	-0,1	-3,5
Sosialtjeneste	-1,4	0,0	-4,4
Sum	68,8	53,9	-23,2

Prioritering for kommunen samlet

Andel av totale netto driftsutgifter på ulike tjenesteområder. Kilde: KOSTRA, beregninger ved TF

	Aurland			K-gr. 16	Hele landet
	2017	2018	2019	2019	2019
Barnehage (F201, 211, 221)	8,4	8,7	8,5	10,0	14,4
Administrasjon og styring (F100, 110, 120, 121, 130)	17,9	14,3	14,3	13,8	7,8
Landbruk (F329)	0,3	0,2	0,4	0,8	0,2
Grunnskole (F202, 215, 222, 223)	19,9	20,4	18,9	21,4	22,5
Pleie og omsorg (F234, 253, 254, 261)	35,6	35,5	39,8	30,8	31,0
Kommunehelse (F232, 233, 241)	5,6	7,2	8,3	6,6	4,8
Barnevern (F244, 251, 252)	1,9	1,7	1,5	2,0	3,5
Sosialtjeneste (F242, 243, 281)	1,3	2,4	1,9	3,4	4,3
Sum sentrale tjenesteområder	90,9	90,4	93,6	88,8	88,5
Fys.planl./kult.minne/natur/nærmiljø (F301, 302, 303, 335, 360, 365)	1,4	1,6	2,2	2,9	1,4
Kultur (F231, 370, 373, 375, 377, 380, 381, 383, 385, 386)	5,1	5,1	6,0	7,5	4,2
Kirke (F390, 393)	1,7	1,6	1,5	1,7	0,9
Samferdsel (F330, 332)	3,9	5,6	3,6	4,0	1,6
Brann og ulykkesvern (F338, 339)	2,7	2,2	2,5	2,1	1,4
Sum utvalgte områder utenfor IS	14,8	16,1	15,8	18,2	9,5
Totalt	105,7	106,5	109,4	107,0	98,0

Tabellen viser at Aurland hadde en høyere andel ressursbruk (netto driftsutgifter/egenfinansiering) på de sentrale tjenesteområdene som inngår i inntektssystemet enn landsgjennomsnittet i 2019. På utvalgte øvrige tjenesteområder var andel ressursbruk også høyere enn landsgjennomsnittet i 2019.

Økonomiske rammebetingelser

- *Aurland er en høyinntektskommune*
- I KOSTRA er Aurland plassert i kommunegruppe 16, dvs. de ti kommunene med høyest frie disponible inntekter per innbygger
- Kommunens inntektsnivå (målt som korrigerede frie inntekter) lå 74 prosent over landsgjennomsnittet i 2019, mens samlet beregnet utgiftsbehov lå 14 prosent over landsgjennomsnittet.

	Innbyggertall 2019	Korrigerede frie inntekter 2019
Aurland	1 781	174
Sirdal	1 822	187
Forsand	1 150	170
Suldal	3 804	165
K-gr. 16	1 675	189

De økonomiske rammebetingelsene vil være styrende for det tjenestetilbudet som kommunen kan tilby innbyggerne.

Korrigerede frie inntekter (2019)

– en indikator som viser kommunens reelle inntektsnivå

- Korrigerede, frie inntekter viser nivået på de frie inntektene justert for variasjon i utgiftsbehov. Indikatoren viser dermed inntekts- og utgiftssiden samlet. Kommuner med et lavt beregnet utgiftsbehov ("billig" i drift) får justert opp sine inntekter, mens kommuner med et høyt beregnet utgiftsbehov ("dyr" i drift) får justert ned sine inntekter.
- Tabellen viser nivået på korrigerede frie inntekter for Aurland og andre sammenlignbare kommuner i samme KOSTRA-gruppe. Nivået (i prosent av landsgjennomsnittet) er vist både med og uten eiendomsskatt, konsesjonskraftinntekter, havbruksfond og fordel av differensiert arbeidsgiveravgift.
- Aurland hadde korrigerede frie inntekter (inkl. e-skatt, konsesjonskraftinnt., havbruksfond og fordel DA) på 74 prosent over landsgjennomsnittlig nivå i 2019.

Frie inntekter i 2019 korrigeret for variasjoner i utgiftsbehov. Tabellen viser pst. av landsgjennomsnittet av inntekt per innbygger.

Landsgjennomsnittet = 100. Kilde: KMD

Kommune	Korrigerede frie inntekter	Inkl. e-skatt og konsesjonskraftinnt.	Inkl. e-skatt, konsesjonskraftinnt., havbruksfond og fordel DA
Aurland	109	173	174
Sirdal	118	189	187
Forsand	106	168	170
Suldal	105	163	165
K-gr. 16	113	188	189
Sogn og Fjordane	100	107	108
Landet	100	100	100

Utgiftsbehov, Aurland kommune 2019

- Kostnadsnøkkelen eller utgiftsbehovet kan dekomponeres i åtte ulike delkostnadsnøkler.
- Tabellen viser beregnet utgiftsbehov for Aurland fordelt på ulike delkostnadsområder i 2019 (der indeks lik 1 betyr et utgiftsbehov lik landsgjennomsnittet).
- Administrasjon, landbruk, grunnskole, pleie og omsorg og kommunehelse fikk beregnet et høyere utgiftsbehov enn landsgjennomsnittet, mens områdene barnehage, barnevern og sosialtjeneste fikk beregnet et lavere utgiftsbehov enn landsgjennomsnittet i 2019.

Indeks for beregnet utgiftsbehov 2019. Aurland kommune. Kilde: KMD/beregninger ved TF

	Vekt	Indeks	Bidrag til "kostnadsindeks"
Barnehage	0,1645	0,7053	-4,8 %
Administrasjon	0,0812	1,7420	6,0 %
Landbruk	0,0020	4,6133	0,7 %
Grunnskole	0,2553	1,0330	0,8 %
Pleie og omsorg	0,3449	1,3233	11,2 %
Helse	0,0505	1,5497	2,8 %
Barnevern	0,0439	0,7102	-1,3 %
Sosialtjeneste	0,0576	0,7092	-1,7 %
Kostnadsindeks	1,0000	1,1372	13,7 %

Metode KOSTRA- og effektivitetsanalyse

- Til bruk i KOSTRA- og effektivitetsanalyser har vi utviklet en metode som skal illustrere hvordan kommunens ressursbruk på sentrale tjenesteområder harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser (dvs. hensyntatt både beregnet utgiftsbehov og reelt inntektsnivå)
 - Vi vil imidlertid presisere at et slikt beregnet utgiftsnivå generelt ikke må oppfattes som en slags fasit på et "riktig" nivå. Beregningene er mer en illustrasjon på hvordan kommunen faktisk har tilpasset seg et forbruksnivå på de aktuelle tjenesteområdene i sum - sammenlignet med hva utgiftsbehovet (ifølge kriteriene i inntektssystemet) og de reelle, frie inntektene ideelt sett skulle tilsi. Dessuten skal det nevnes at frie inntekter ikke omfatter for eksempel utbytteinntekter og annen finansavkastning, og at kriteriene i inntektssystemet ikke inkluderer alle tjenesteområder.
- Vi har i analysene basert oss på foreløpige/ureviderte KOSTRA-data for 2019 og tall for tidligere årganger. For øvrig forutsettes det at kommunen fører regnskapet i henhold til KOSTRA-veilederen. For å få et mest mulig fullstendig bilde av kommunens økonomiske nøkkeltall er det tatt utgangspunkt i KOSTRA-tall for kommunen som konsern.

KOSTRA- og effektivitetsanalyse, Aurland kommune 2019

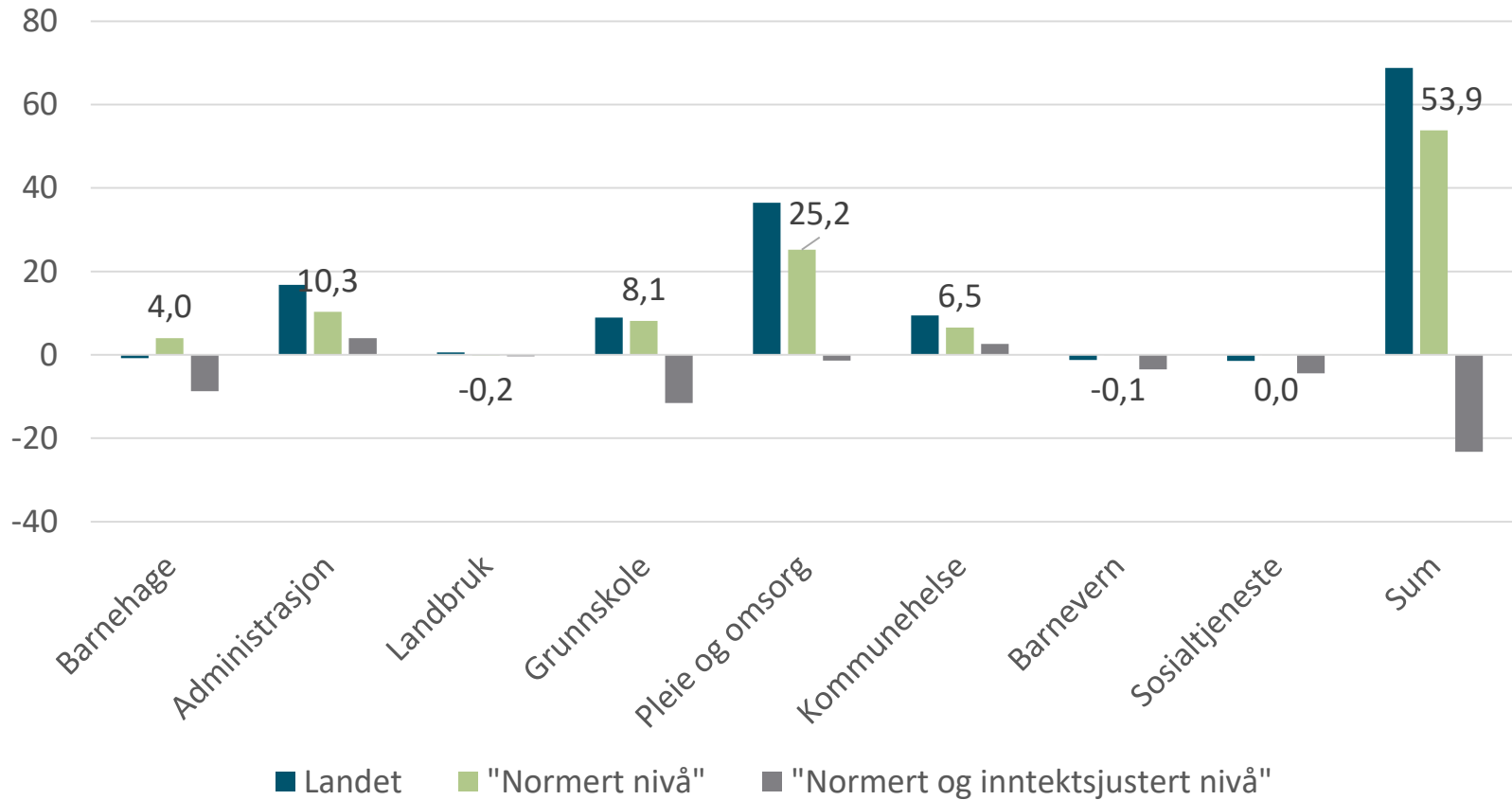
KOSTRA- og effektivitetsanalyse Målselv kommune 2019. Kilde: KOSTRA/KMD, beregninger ved TF

	Beregnet utgifts- behov 2019	Netto driftsutgifter 2019			Mer-/mindreutgift sammenlignet med		
		Aurland kommune	Lands- gjennom- snitt	Aurland "normert nivå"	Lands- gjennom- snittet	"Normert utgiftsnivå"	«Normert og inntektsjust. nivå»
		kr pr innb	kr pr innb	kr pr innb	Mill. kr	Mill. kr	Mill. kr
Barnehage	0,7053	8 628	9 072	6 398	-0,8	4,0	-8,7
Administrasjon	1,7420	14 373	4 931	8 590	16,8	10,3	4,0
Landbruk	4,6133	435	114	527	0,6	-0,2	-0,3
Grunnskole	1,0330	19 147	14 107	14 572	9,0	8,1	-11,5
Pleie og omsorg	1,3233	39 996	19 542	25 859	36,4	25,2	-1,4
Kommunehelse	1,5497	8 348	3 024	4 686	9,5	6,5	2,6
Barnevern	0,7102	1 553	2 260	1 605	-1,3	-0,1	-3,5
Sosialtjeneste	0,7092	1 929	2 726	1 933	-1,4	0,0	-4,4
Sum	1,1372				68,8	53,9	-23,2

Våre beregninger viser at Aurland kommune, på de sentrale tjenesteområdene som inngår i inntektssystemet, hadde merutgifter i forhold til landsgjennomsnittet på 68,8 mill. kr i 2019. I forhold til kommunens «normerte utgiftsbehov» er det beregnet merutgifter på 53,9 mill. kr. Dette er hensyntatt kriteriene og vektene i inntektssystemet. Etter justering for et nivå på korrigerede frie inntekter på 174 prosent av landsgjennomsnittet (tilsvarende om lag 77,1 mill. kr), har vi beregnet et samlet *mindreforbruk* på 23,2 mill. kr (=77,1-53,9).

Illustrasjon KOSTRA- og effektivitetsanalyse, Aurland kommune 2019

Mer-/mindreutgift 2019 (mill. kr) sammenlignet med

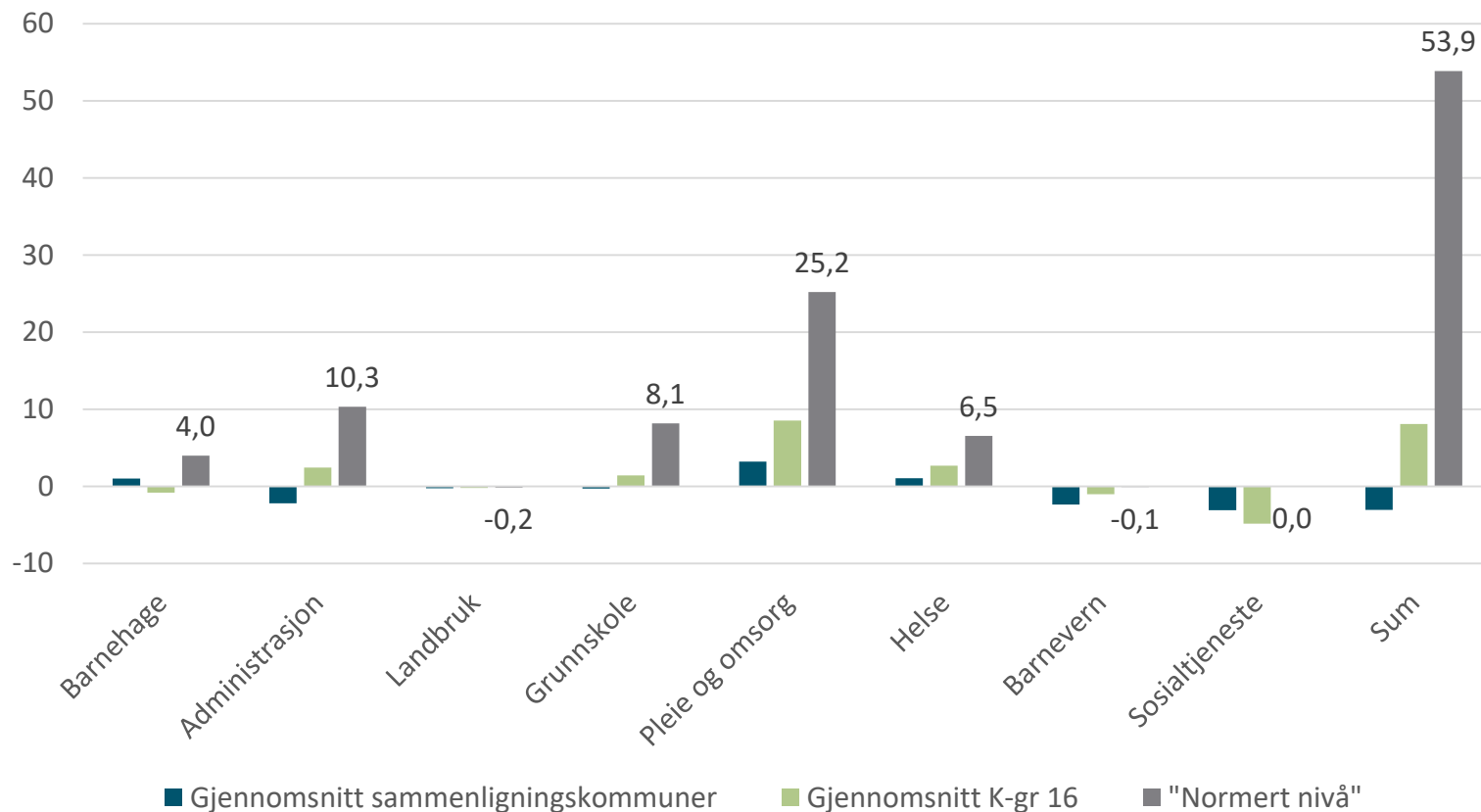
KOSTRA og effektivitetsanalyse. Aurland kommune 2019. Mill. kr. Kilde: SSB/KMD/beregninger ved TF

Mer-/mindreutgifter fordelt på aktuelle KOSTRA-funksjoner. Mill kr. Aurland kommune 2019

	Netto driftsutgifter (kr per innb.)		Mer-/mindreutgifter (mill. kr) sammenlignet med			
	Aurland	Landsgjennomsnittet	Landsgjennomsnittet	"Normert utgiftsnivå"	«Normert og inntektsjustert nivå»	
Barnehage (F201, 211, 221)	8 628	9 072	-0,8	4,0	-8,7	
201 Førskole	7 800	7 755	0,1	4,2	-7,3	
211 Styrket tilbud til førskolebarn	0	717	-1,3	-0,9	-0,9	
221 Førskolelokaler og skyss	828	599	0,4	0,7	-0,5	
Administrasjon og styring (F100, 110, 120, 121, 130)	14 373	4 931	16,8	10,3	4,0	
100 Politisk styring	1 666	448	2,2	1,6	0,9	
110 Kontroll og revisjon	402	101	0,5	0,4	0,2	
120 Administrasjon	9 569	3 676	10,5	5,6	1,5	
121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	1 294	326	1,7	1,3	0,7	
130 Administrasjonslokaler	1 443	381	1,9	1,4	0,8	
Landbruk (F329)	435	114	0,6	-0,2	-0,3	
329 Landbruk	435	114	0,6	-0,2	-0,3	
Grunnskole (F202, 215, 222, 223)	19 147	14 107	9,0	8,1	-11,5	
202 Grunnskole	14 249	11 119	5,6	4,9	-9,7	
215 Skolefritidstilbud	933	291	1,1	1,1	0,2	
222 Skolelokaler	3 714	2 431	2,3	2,1	-1,7	
223 Skoleskyss	251	266	0,0	0,0	-0,3	
Pleie og omsorg (F234, 253, 254, 261)	39 996	19 542	36,4	25,2	-1,4	
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	3 077	1 050	3,6	3,0	1,0	
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	12 172	7 325	8,6	4,4	-3,7	
254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	21 767	10 159	20,7	14,8	0,4	
261 Botilbud i institusjon	2 980	1 008	3,5	2,9	0,9	
Kommunehelse (F232, 233, 241)	8 348	3 024	9,5	6,5	2,6	
232 Forebygging - skole- og helsestasjonstjeneste	940	732	0,4	-0,3	-0,8	
233 Forebyggende arbeid, helse og sosial	387	247	0,2	0,0	-0,2	
241 Diagnose, behandling, rehabilitering	7 021	2 044	8,9	6,9	3,6	
Barnevern (F244, 251, 252)	1 553	2 260	-1,3	-0,1	-3,5	
244 Barneverntjeneste	531	724	-0,3	0,0	-1,1	
251 Barneverntiltak i familien	403	275	0,2	0,4	-0,5	
252 Barneverntiltak utenfor familien	619	1 260	-1,1	-0,5	-1,8	
Sosialtjeneste (F242, 243, 281)	1 929	2 726	-1,4	0,0	-4,4	
242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	1 220	1 021	0,4	0,9	-1,9	
243 Tilbud til personer med rusproblemer	427	457	-0,1	0,2	-0,8	
281 Økonomisk sosialhjelp	282	1 247	-1,7	-1,1	-1,7	

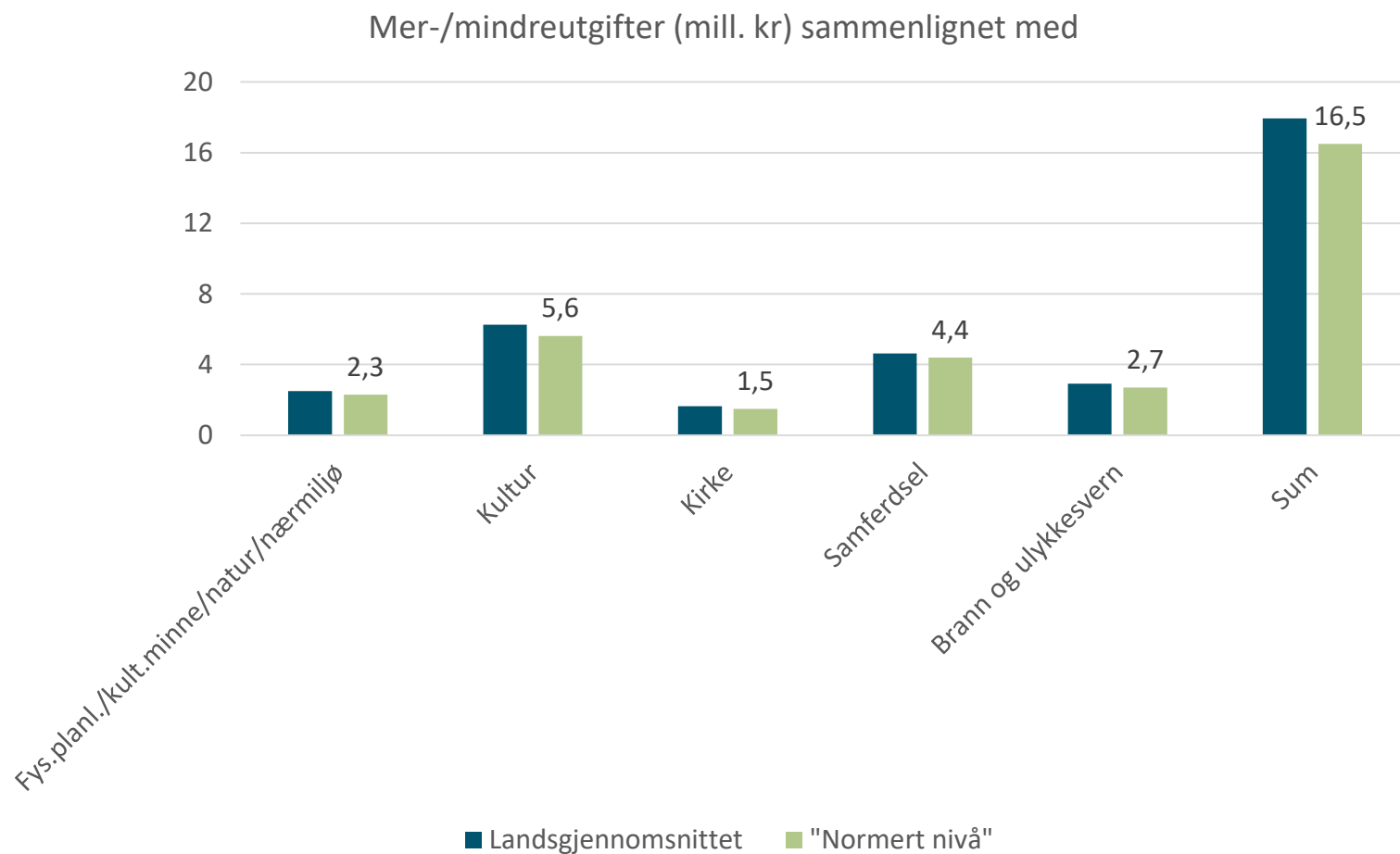
Sammenligning av ressursbruk mot KOSTRA-gruppe 16 og aktuelle referansekommuner

Mer-/mindreforbruk (mill. kr) sammenlignet med

Mer-/mindreforbruk Aurland kommune. Gjennomsnitt sammenligningskommuner, gjennomsnitt K.gr. 16 og «Normert nivå» for Aurland. Mill. kr. Kilde: SSB/KMD/beregninger ved TF

Ressursbruk på andre utvalgte tjenesteområder i 2019

Illustrasjon av ressursbruk på områder utenfor IS. Aurland kommune 2019. Mill. kr. Kilde: SSB/KMD/beregninger ved TF

Framtidig tjenestebehov

Innledning

- Vi har utarbeidet ulike scenarier for framtidig befolkningsutvikling for Aurland kommune. Disse scenariene vil være et godt grunnlag for beskrivelser av eventuelt framtidig omstillingsbehov. Vi vil her se på hvilke konsekvenser utviklingen vil kunne få for kommunens økonomi.
- Med bakgrunn i scenariene har vi beregnet parametere (indikatorer) for demografikostnader, forsørgerbyrde, årsverksbehov og behov for omsorgsplasser (både heldøgns og hjemmetjenester).

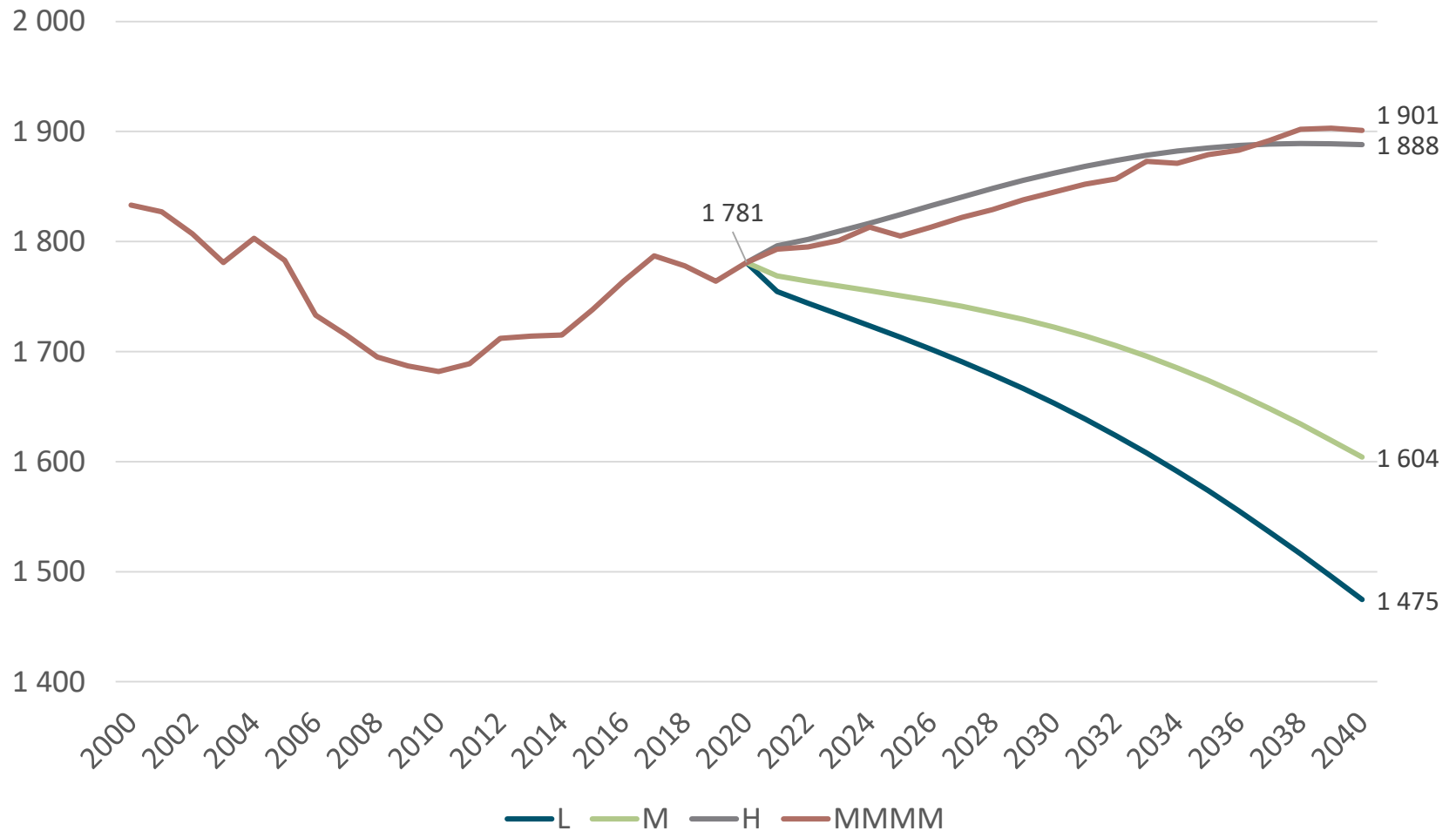
Oppsummering framtidig tjenestebehov

- Oppsummert er det anslått betydelig økte utgifter knyttet til den eldre delen av befolkningen i alle de tre scenariene, og analysene viser at framtidige økte demografikostnader i all hovedsak vil være knyttet til tjenesteområdet pleie og omsorg.
 - I alle scenariene er det anslått en lavere andel barn og unge og en høyere andel eldre.
- Vi har også sett på framtidig forsørgerbyrde og behov for kommunale årsverk på barnehage, grunnskole og pleie og omsorg og framtidig behov for omsorgsplasser
 - Framskrivningene viser at forsørgerbyrden vil øke betydelig i årene framover. Det vil altså bli færre personer i yrkesaktiv alder bak hver pensjonist.
 - Framskrivningene viser at behovet for årsverk innen barnehage og grunnskole vil endres relativt lite fram til 2030 og 2040, mens behovet for årsverk innen pleie og omsorg vil øke uansett scenario.
 - Illustrasjonene av framtidig behov for omsorgsplasser viser at det vil bli flere mottakere med behov for heldøgns omsorg.
 - H-scenariet vil gi lavest framtidig behov målt per 1000 innbyggere, sett i forhold til de to andre scenariene.

Scenarier for Aurland

- Vi har laget ulike scenarier for befolkningsframskrivinger for Aurland basert på ulike verdier av attraktivitet for bosetting og næringsliv. Filosofien bak dette er at kommuner kan påvirke sin egen vekst gjennom sin attraktivitet for bosetting og næringsliv. Attraktivitetsverdiene er hentet fra analysene av attraktivitet for de ti siste årene. Alle scenariene tar utgangspunkt i at SSBs framskriving for nasjonal befolkningsvekst skal bli som i hovedalternativet, men tar hensyn til ulike verdier av attraktiviteten for Aurland.
 - I scenariet med høy attraktivitet ligger verdien for attraktivitet på 0,8-kvantilen, det vil si at attraktivitetsverdiene er bedre enn 80 prosent av alle kommunene. I scenariet med lav attraktivitet ligger verdien for attraktivitet på 0,2-kvantilen.
 - I middelalternativet (normal) er både bosteds- og næringsattraktiviteten er lik null. Det betyr at både flyttetallene og arbeidsplassveksten i næringslivet er lik forventet verdi. Dette siste scenariet regner vi for å være det sannsynlige, dersom Aurlands utvikling blir akkurat som forventet. I dette scenariet er Aurland hverken attraktiv eller lite attraktiv. Dette betyr ikke at Aurland ikke forsøker å skape attraktivitet, men at deres innsats for å bli attraktive gir like gode resultater og er like effektiv som innsatsen til en gjennomsnittlig kommune. For mange kommuner kan en slik forventet utvikling være svakere enn det SSB (MMMM) legger til grunn.

Scenarier for Aurland

Befolkningsframskriving for ulike attraktivitetsscenarier. Aurland kommune. Kilde: SSB/TF

Status: Alderssammensetning per 1.1.2020

- Tabellen viser befolkningssammensetningen for kommunen, fylket og landet per 1.1.20. Som vi ser, har kommunen en høyere andel innbyggere over 67 år enn landet forøvrig.
- Andelen eldre over 67 år utgjorde 19,1 prosent. Til sammenligning utgjorde andelen for fylket og landet 15,4 prosent.

Andel innbyggere i ulike aldersgrupper per 1.1.20. Kilde: SSB/beregninger ved TF

	Aurland	Vestland	Hele landet
0-5 år	5,1	6,8	6,5
6-15 år	9,8	12,2	12
16-66 år	66,0	65,6	66,1
67-79 år	12,8	10,8	11,1
80-89 år	4,5	3,6	3,5
90 år og eldre	1,8	1,0	0,8
0-66 år	80,9	84,6	84,6
67 år og eldre	19,1	15,4	15,4

Befolkningsframskrivinger fram til 2040

- I tabellen er vist framtidig utvikling i ulike aldersgrupper med bruk av TFs framskrivingsalternativer. Når det gjelder befolkningsutvikling totalt, er det store variasjoner mellom de tre scenariene. I det mest pessimistiske scenariet (L) anslås en befolkningsendring på -17,2 prosent fra 2020 til 2040, mens det i det mest optimistiske scenariet (H) anslås en endring på +6,0 prosent. I middelscenariet (M) anslås den totale befolkningsendringen å bli -9,9 prosent.
- I aldersgruppene 0–66 år er det anslått en utvikling på mellom -30,1 prosent og -3,0 prosent, mens det i aldersgruppene 67 år og eldre er anslått en utvikling på mellom +37,6 prosent og +44,0 prosent.
- Det anslås en markant økning i antall eldre i alle scenariene. Scenariene skiller seg relativt lite når det gjelder utviklingen i antall eldre, fordi eldre personer sjelden flytter mellom kommuner. I scenariene L og M vil det bli færre barn og unge. I det optimistiske H-scenariet er det anslått en vekst i samtlige aldersgrupper, med unntak av aldersgruppen 16-66 år. I alle scenariene er det anslått en lavere andel barn og unge og en høyere andel eldre.
- Hvilken betydning dette får for det framtidige utgiftsbehovet for de ulike tjenesteområdene, omtales nærmere i neste avsnitt.

Personer i ulike aldersgrupper 2020 og 2040. Prosentvis endring 2020-2040. Aurland kommune.
Kilde: TFs framskrivingsalternativer

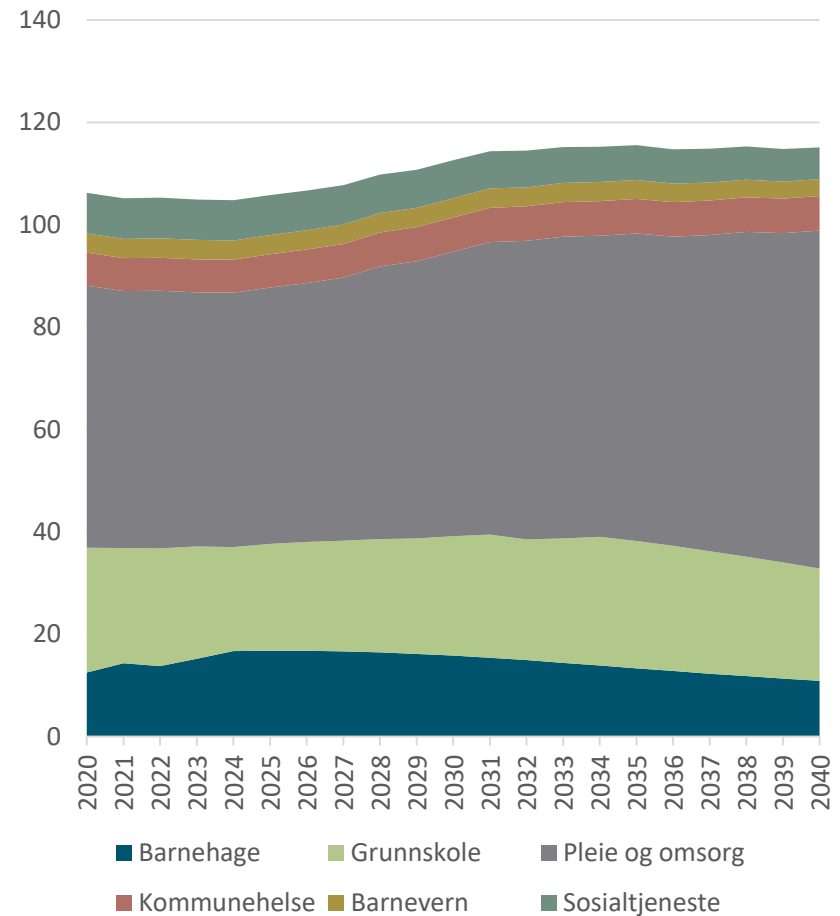
	2020	2040			%endring 2020-2040		
		L	M	H	L	M	H
0-5 år	91	61	73	100	-32,6	-19,8	9,8
6-15 år	175	138	158	202	-21,3	-10,0	15,2
16-66 år	1 175	808	898	1 097	-31,3	-23,6	-6,6
67-79 år	228	289	295	307	26,7	29,5	34,9
80-89 år	80	136	137	139	70,2	71,5	73,9
90 år og eldre	32	43	43	43	34,3	34,4	34,5
Sum	1 781	1 475	1 604	1 888	-17,2	-9,9	6,0
0-66 år	1 441	1 007	1 129	1 398	-30,1	-21,7	-3,0
67 år og eldre	340	468	476	490	37,6	39,9	44,0

Framtidig utgiftsbehov

- Vi har utarbeidet en analyse som skal illustrere hvordan befolkningsframskrivingene vil påvirke kommunens framtidige kostnader og utgiftsbehov. Vi har beregnet demografikostnadene totalt og fordelt på ulike aldersgrupper og tilhørende tjenesteområder i kommunen.
- I beregningen av demografikostnadene baserer vi oss på det samme opplegget som Teknisk beregningsutvalg for kommunal økonomi (heretter forkortet TBU) benytter. Anslagene er basert på uendret standard, dekningsgrad og effektivitet i tjenesteytingen, og er et uttrykk for hva det vil koste kommunene å bygge ut tjenestetilbudet for å holde tritt med befolkningsutviklingen.
 - TBU estimerer at den demografiske utviklingen i 2019 vil medføre merutgifter (demografikostnader) for kommunene på om lag 1,6 mrd. i 2020. Utgiftsberegningene er basert på hovedalternativet (MMMM) fra befolkningsframskrivingene fra SSB. Merutgiftene som må finansieres av de frie inntektene, vil med hovedalternativet kunne anslås til om lag 1,3 mrd. kr for 2020. Det understrekes at utgiftsberegningene er beheftet med stor usikkerhet.
- Demografikostnadene vil gjenspeiles gjennom inntektene fra staten, og analysen vil slik sett gi en indikasjon på hvilke økonomiske rammebetingelser kommunen vil ha for å håndtere framtidig befolkningsutvikling og endret utgiftsbehov.

Framtidig utgiftsbehov (forts.)

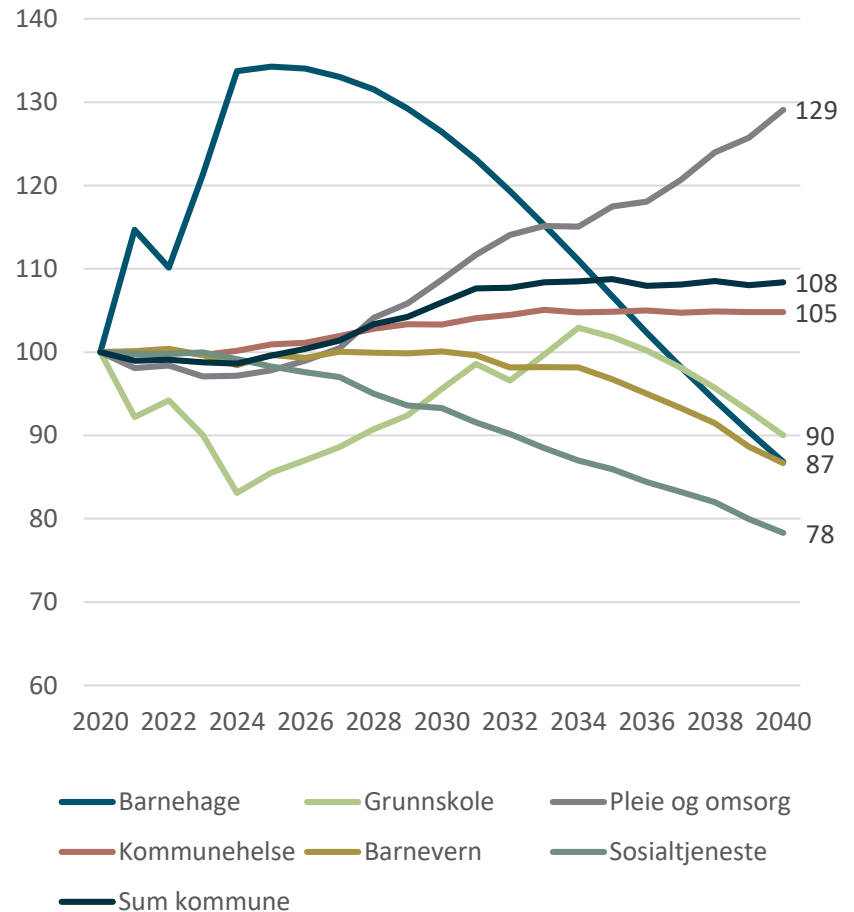
- I figuren er framtidig beregnede demografikostnader fordelt på ulike tjenesteområder for kommunen. Framskrivningene er basert på M-scenariet fra TF. Vi begynner med å se på hvordan utviklingen i utgiftsbehov på ulike tjenesteområder anslås å bli fram mot 2040.
- Av figuren kan vi se at framtidige økte demografikostnader i all hovedsak vil kunne knyttes til tjenesteområdet pleie og omsorg.

Beregnet utgiftsbehov på ulike sentrale tjenesteområder 2020-2040. Framskrivingsalternativ M. Aurland kommune. Faste mill. 2020-kr. Kilde: TBU/beregninger ved TF

Framtidig utgiftsbehov (forts.)

- Figuren viser utvikling i beregnet utgiftsbehov for ulike sentrale tjenesteområder fra 2020 til 2040.
- Samlet sett er kommunens utgiftsbehov anslått å øke med ca. 8 prosent i perioden. På pleie og omsorg er utgiftsbehovet anslått å øke med ca. 29 prosent, mens utgiftsbehovet på kommunehelse er anslått å øke med 5 prosent. På områdene barnehage og grunnskole er utgiftsbehovet anslått å reduseres med hhv. ca. 13 prosent og 10 prosent. På barnevern og sosialtjeneste er utgiftsbehovet anslått å reduseres med hhv. ca. 13 prosent og 22 prosent.

Utvikling i beregnet utgiftsbehov ulike sentrale tjenesteområder 2020-2040. Indeksert utvikling, 2020=100. Aurland kommune. Kilde: TBU/beregninger ved TF

Framtidig utgiftsbehov (forts.)

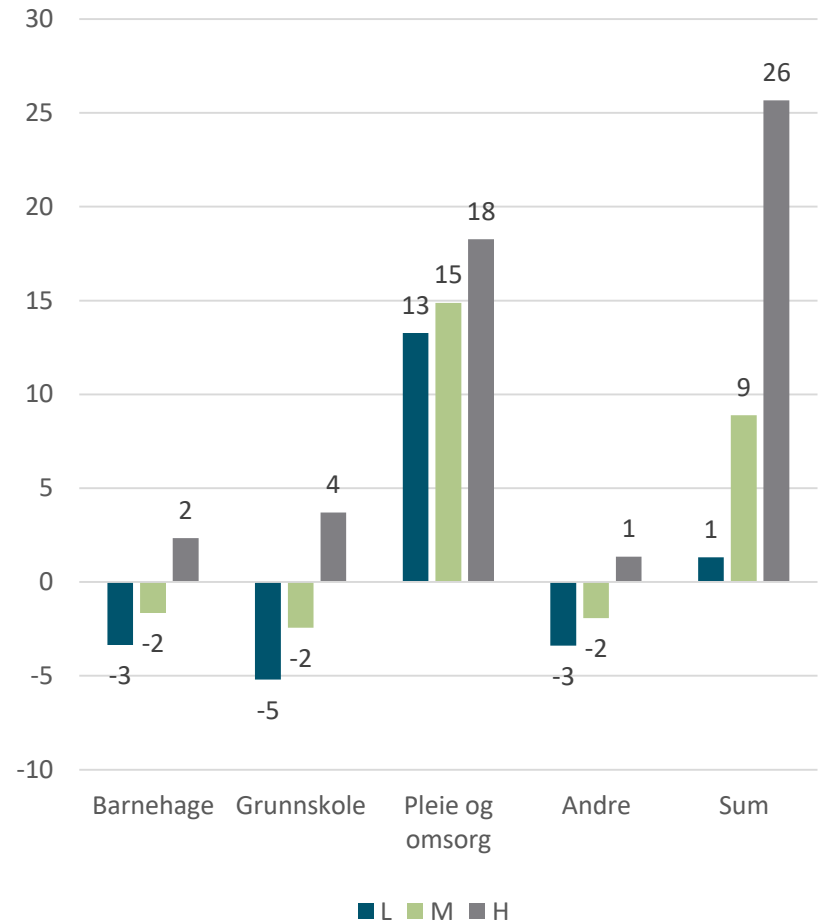
- I tabellen er vist akkumulerte demografikostnader for perioden 2021-2040, basert på de ulike scenariene for befolkningsutvikling fra TF.
- De tre framskrivingsalternativene anslår demografikostnader på mellom 1,3 mill. kr i det pessimistiske scenariet (L) og 25,7 mill. kr i det optimistiske scenariet (H).
 - For aldersgruppene under 66 år er det i scenariene L og M anslått reduserte demografikostnader, mens det i scenario H er anslått noe økte demografikostnader.
 - I aldersgruppene 67 år og eldre er det i alle scenariene anslått økte demografikostnader. Det er anslått betydelig økte utgifter knyttet til den eldre delen av befolkningen i alle de tre scenariene. Det vil si mellom 18,4 mill. kr i det pessimistiske scenariet (L) og 20,1 mill. kr i det optimistiske scenariet (H).

*Beregnete demografikostnader 2021-2040 knyttet til den demografiske utviklingen. Aldersgrupper. Aurland kommune. Akkumulert. Faste mill. 2020-kr.
Kilde: TBU/beregninger ved TF*

	L	M	H
0-5 år	-4,0	-2,0	2,5
6-15 år	-6,0	-2,8	4,2
16-66 år	-7,1	-5,3	-1,2
67-79 år	3,5	3,9	4,6
80-89 år	10,8	11,0	11,4
90 år og eldre	4,1	4,1	4,1
Sum	1,3	8,9	25,7
0-66 år	-17,1	-10,1	5,6
67 år og eldre	18,4	19,0	20,1

Framtidig utgiftsbehov (forts.)

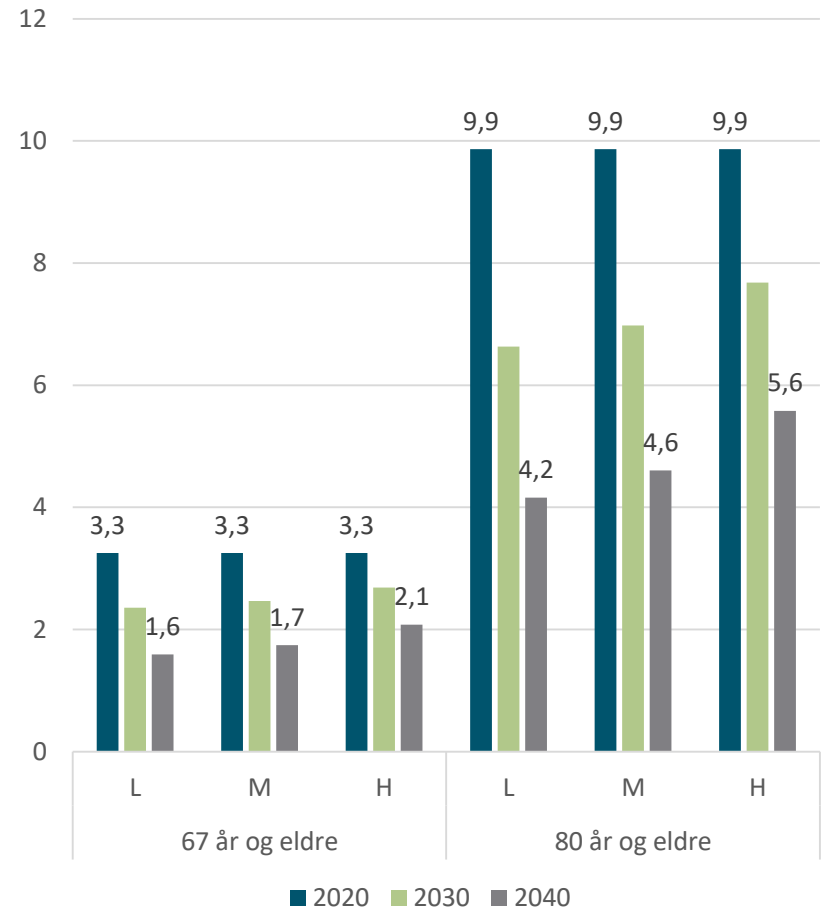
- Figuren viser beregnede demografikostnader for de ulike sentrale tjenesteområdene for perioden 2021–2040.
 - For området barnehage er det anslått demografikostnader på mellom -3 mill. kr (L) og +2 mill. kr (H).
 - For grunnskole ligger kostnadsanslaget på mellom -5 mill. kr (L) og +4 mill. kr (H),
 - Anslaget for pleie- og omsorg ligger i intervallet +13 mill. kr (L) og +18 mill. kr (H).
 - På områdene helse, barnevern og sosialtjeneste (andre i figuren) er det anslått demografikostnader på mellom -3 mill. kr og +1 mill. kr.

Beregnete demografikostnader 2021-2040 knyttet til den demografiske utviklingen. Tjenesteområder. Aurland kommune. Akkumulert. Faste mill. 2020-kr.
Kilde: TBU/beregninger ved TF

Forsørgerbyrde

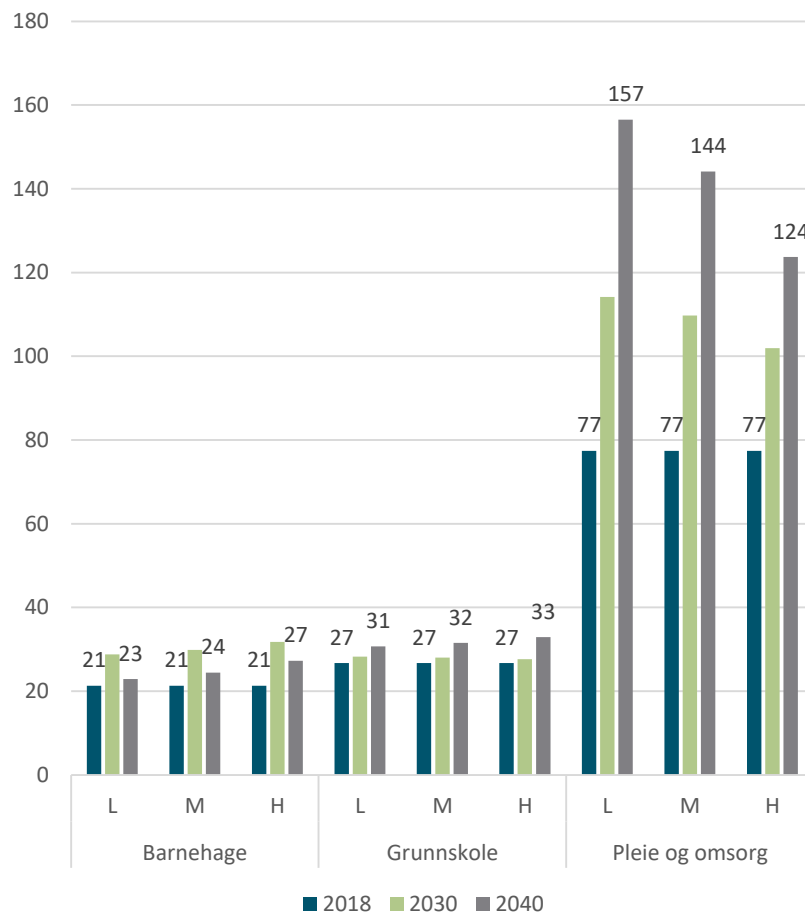
- I figuren under har vi beregnet den såkalte forsørgerbyrden i kommunen fram mot 2040, basert på TFs framskrivinger.
 - Forsørgerbyrden viser forholdet mellom antall personer i arbeidsfør alder og antall eldre. Arbeidsfør alder er 20–66 år, mens de eldre aldersgruppene er 67 år og over, og 80 år og over. En reduksjon i forholdstallet mellom de to aldersgruppene betyr at det er færre innbyggere i yrkesaktiv alder per innbygger i den eldre aldersgruppen, altså blir forsørgerbyrden større.
- Forholdstallet for aldersgruppen 67 år og eldre (3,3 i 2020) anslås i 2040 å ligge mellom 1,6 (L-scenariet) og 2,1 (H-scenariet). Forholdstallet for aldersgruppen 80 år og eldre (9,9 i 2020) anslås i 2040 til mellom 4,2 (L-scenariet) og 5,6 (H-scenariet). H-scenariet vil dermed gi høyest andel arbeidsføre innbyggere i forhold til eldre innbyggere. Dette innebærer at kommunen må lykkes i å bli attraktive for å redusere forsørgerbyrden per innbygger.
 - For landsgjennomsnittet er forholdstallet (4,0 og 14,3 i 2020) anslått til hhv. 2,7 og 7,2 i 2040.
- Basert på utviklingen i de ulike aldersgruppene kan vi også anslå framtidig behov for årsverk innenfor de sentrale velferdsområdene barnehage, grunnskole og pleie og omsorg.

Antall innbyggere 20-66 år i forhold til eldre innbyggere. 2020, 2030 og 2040. Aurland kommune. TF framskrivinger L, M og H. Kilde: SSB/beregninger ved TF

Forsørgerbyrde og framtidig årsverksbehov

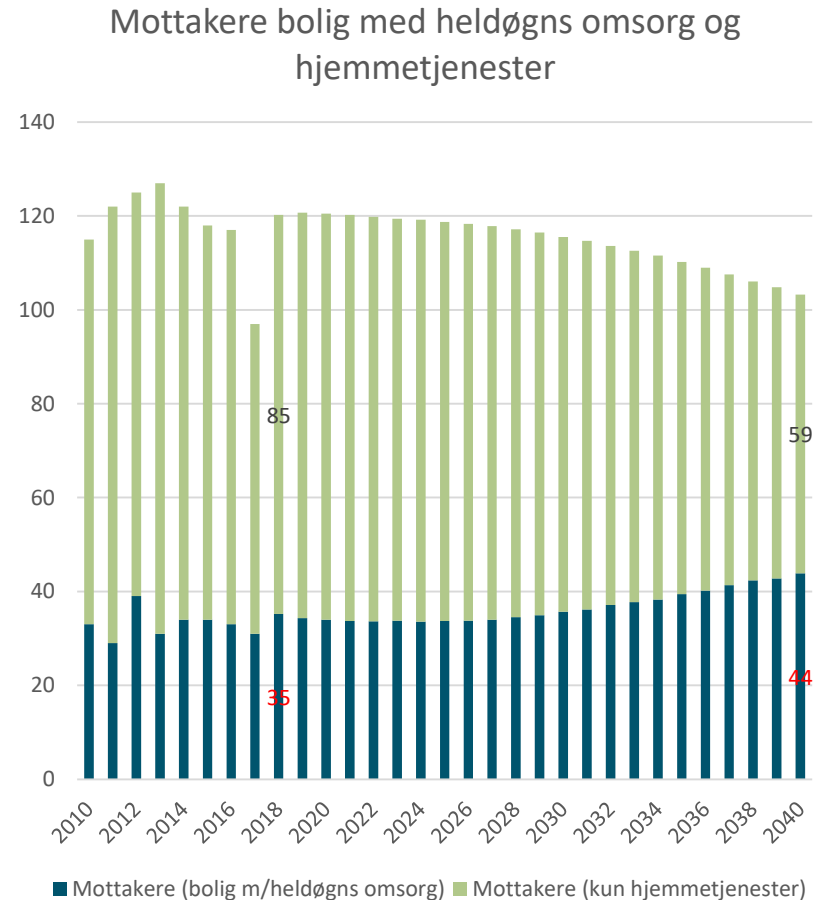
- Vi har beregnet framtidig behov for årsverk basert på TFs befolkningsframskrivinger.
 - I anslagene av framtidig tjenestebehov er det lagt til grunn samme standard og dekningsgrad som i dag. Det er ikke tatt hensyn til teknologisk utvikling eller andre samfunnsendringer som kan påvirke tjenestebehovet framover. Det er også viktig å merke seg at ulike kommuner har ulikt behov for årsverk per bruker innenfor de ulike tjenestene, og at årsverk per bruker ikke nødvendigvis sier noe om effektiviteten innenfor de ulike sektorene.
- Figuren viser at behovet for årsverk på barnehage og grunnskole vil endres relativt lite fram til 2030 og 2040. Behovet for årsverk på pleie og omsorg i 2040 (per 1000 innb. 20–66 år) varierer fra 157 i H-scenariet til 124 i L-scenariet. L-scenariet vil dermed gi størst økning i framtidig behov for årsverk innen pleie og omsorg. Behovet for årsverk vil uansett hvilket av scenariene vi legger til grunn øke kraftig i årene framover. Dette må ses i lys av eldrebølgen og gjelder for alle landets kommuner.
- For landsgjennomsnittet er behovet for årsverk på barnehage, grunnskole og pleie og omsorg anslått til hhv. 23, 21 og 66 i 2040.

Anslått framtidig tjenestebehov i årsverk per 1000 innbyggere i arbeidsfør alder (20–66 år). 2018, 2030 og 2040. Aurland kommune. TF framskrivinger L, M og H. Kilde: SSB/beregninger ved TF

Framtidig behov for omsorgsplasser

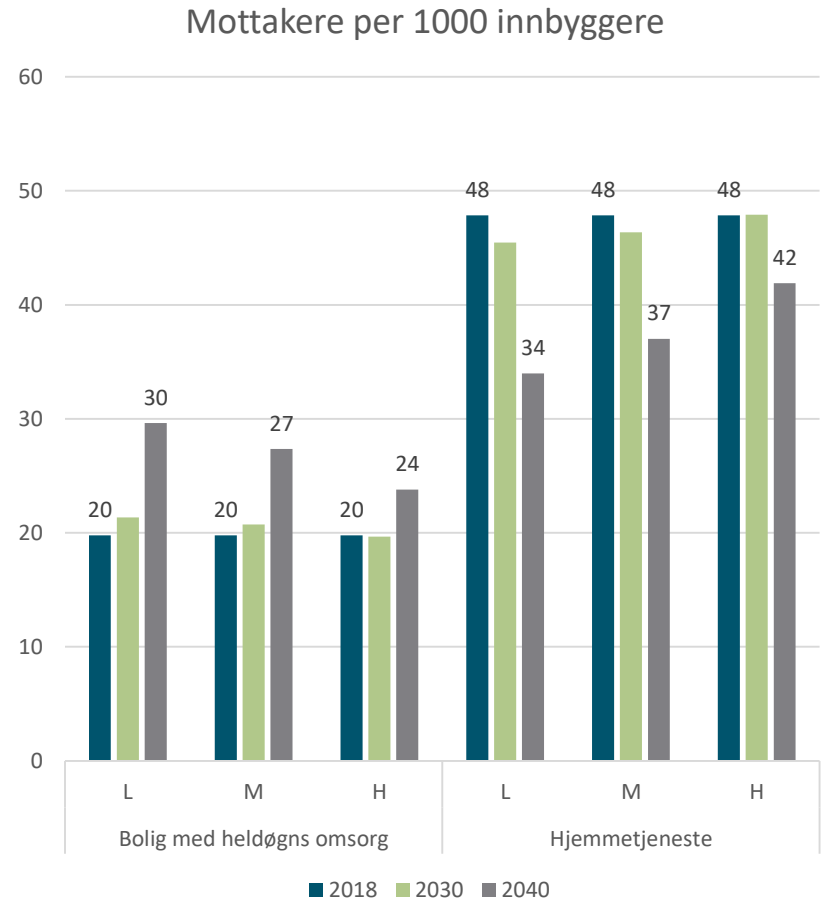
- Vi har også utarbeidet en analyse av framtidig behov for omsorgsplasser for Aurland kommune, basert på framskrivingsverktøyet omsorgsbehov 20240.
- I utgangspunktet har vi lagt modellens anbefalte forutsetninger til grunn. Vi har benyttet M-scenariet (fra TF) og lagt til grunn 2 prosent reduksjon i behovet for heldøgns omsorgsplasser innen 2040 (som motsvares av tilsvarende økt behov for hjemmetjenester).
- Analysene viser at antall mottakere av bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjenester anslås å reduseres med 17 fra 2018 til 2040 (dvs. +9 mottakere av bolig med heldøgns omsorg og -26 mottakere av hjemmetjenester).

Illustrasjon av framtidig behov for omsorgsplasser Aurland kommune. Antall mottakere 2010-2040. Kilde: Framskrivingsverktøyet omsorgsbehov 2040, beregninger ved TF.

Framtidig behov for omsorgsplasser med ulike befolkningsframskrivinger

- Diagrammet under viser antall tjenestemottakere per 1000 innbyggere for Aurland kommune i 2018, 2030 og 2040, med bruk av ulike scenarier fra TF.
- Antall mottakere av bolig med heldøgns omsorg per 1000 innbyggere (20 i 2018) anslås i 2040 å ligge mellom 30 (L-scenariet) og 24 (H-scenariet). Antall mottakere av hjemmetjenester per 1000 innbyggere (48 i 2018) anslås i 2040 å ligge mellom 34 (L-scenariet) og 42 (H-scenariet).
- H-scenariet vil dermed gi lavest behov for (heldøgns) omsorgsplasser målt per 1000 innbyggere.

Antall mottakere av bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjenester Aurland kommune. Per 1000 innbyggere i 2018, 2030 og 2040. Kilde: Framskrivingsverktøyet omsorgsbehov 2040, beregninger ved TF.

Vedlegg

Supplerende analyser økonomi

Finansielle nøkkeltall

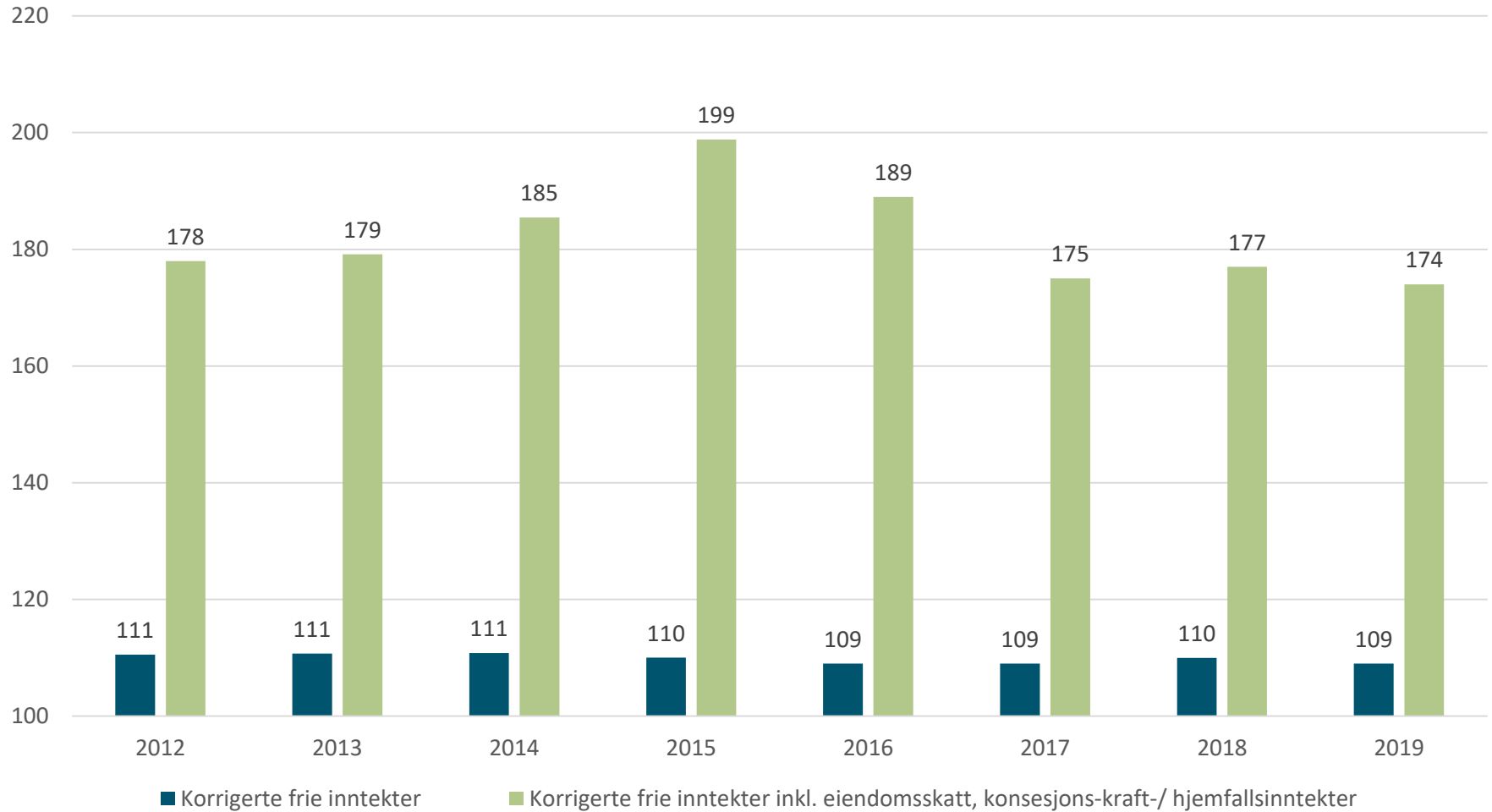
- Tabellen under viser sentrale finansielle nøkkeltall for Aurland kommune hentet fra KOSTRA.

Sentrale finansielle nøkkeltall. I prosent av brutto driftsinntekter 2017-2019. Kilde: KOSTRA

	Aurland			K-gr. 16	Landet
	2017	2018	2019	2019	2019
Brutto driftsresultat	-0,2	1,6	-3,4	5,6	0,6
Netto driftsresultat	6,7	8,2	3,3	11,2	1,9
Finansutgifter	0,4	0,1	1,1	1,9	4,1
Disposisjonsfond	17,7	19,5	23,2	45,8	10,5
Netto lånegjeld	45,8	48,5	54,7	50,0	83,8

Det er klare sammenhenger mellom de ulike nøkkeltallene. Dersom kommunen klarer å forholde seg til et gitt mål på netto driftsresultat, vil dette gi muligheter for å nå målet om en økonomisk buffer i form av et gitt nivå på disposisjonsfondet. Nivået på finansutgifter og lånebelastning (netto lånegjeld) er også tett knyttet sammen. Dersom kommunen klarer å holde nede nivået på lånegjelden, vil også rente og avdragsbelastningen (finansutgifter) bli lavere.

Korrigerte frie inntekter 2012-2019

Korrigerte frie inntekter Aurland kommune 2012-2019. Landsgjennomsnittet=100. Kilde: KMD/KOSTRA*

*Inkl. fordel av differensiert arbeidsgiveravgift fom. 2017. Inkl. havbruksfond fom. 2019

Dokumentasjon av utviklingen i utgiftsutjevn. tilskudd/trekk 2018-2020 – fordelt på delkostnadsområder

Utgiftsutjevningen 2018-2020 – fordelt på delkostnadsområder. Aurland kommune. Kilde: KMD/beregninger ved TF

Delkostnadsområder	Utslag fra delkostnadsnøkler			Tillegg/trekk (omfordeling) for kommunen i 1000 kr		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Barnehage	0,7478	0,7053	0,7073	-3 773	-4 492	-4 570
Administrasjon	1,7277	1,7420	1,7602	5 416	5 585	6 044
Landbruk	4,4151	4,6133	4,6696	652	683	763
Grunnskole	0,9736	1,0330	1,0090	-612	779	221
Pleie og omsorg	1,3496	1,3233	1,3469	10 819	10 331	11 760
Kommunehelse	1,5405	1,5497	1,5635	2 387	2 572	2 880
Barnevern	0,7263	0,7102	0,6372	-980	-1 180	-1 516
Sosialtjeneste	0,6877	0,7092	0,6633	-1 618	-1 551	-1 891
Kostnadsindeks	1,1365	1,1372	1,1415	12 269	12 710	13 745
Nto.virkn. statl/priv. skoler				714	818	927
Sum utgiftsutjevn m.m.				12 984	13 528	14 673

Utgiftsutjevningen, Aurland 2019

	Vekt	Antall	Utgiftsbehovs- indeks	Tillegg/fradrag i utgiftsutjevningen (1000 kr)
0-1 år	0,0055	28	0,7336	-136
2-5 år	0,1401	59	0,7216	-3 614
6-15 år	0,2628	181	0,8481	-3 698
16-22 år	0,0229	148	0,9618	-81
23-66 år	0,1031	1 030	1,0109	104
67-79 år	0,0553	218	1,1410	723
80-89 år	0,0760	77	1,2850	2 007
over 90 år	0,0383	31	2,0744	3 813
Basistillegg	0,0188	1,0000	9,2265	14 329
Sone	0,0101	11 401	1,6703	627
Nabo	0,0101	9 541	3,0350	1 904
Landbrukskriterium	0,0020	0,0015	4,6133	670
Innvandrere 6-15 år ekskl Skandinavia	0,0071	15	0,8811	-78
Flyktninger uten integreringstilskudd	0,0084	0	-	-778
Dødlighet	0,0452	12	0,8825	-492
Barn 0-15 med enslige forsørgere	0,0181	29	0,7269	-458
Lavinntekt	0,0113	44	0,5007	-523
Uføre 18-49 år	0,0065	27	0,8119	-113
Opphopningsindeks	0,0095	0,0071	0,1124	-781
Aleneboende 30 - 66 år	0,0194	162	1,0665	120
PU over 16 år	0,0484	5	0,7549	-1 099
Ikke-gifte 67 år og over	0,0452	157	1,3434	1 438
Barn 1 år uten kontantstøtte	0,0171	6	0,4788	-826
Innbyggere med høyere utdanning	0,0188	362	0,8004	-348
Kostnadsindeks	1,0000		1,1371	12 710

70 %

Forskjellene mellom landets kommuner er til dels store når det gjelder kostnadsstruktur, demografisk sammensetning mv. Både etterspørselen etter kommunale tjenester og kostnadene ved å tjenesteytingen vil derfor variere mellom kommunene. Målet med utgiftsutjevningen er å fange opp slike variasjoner. En tar fra de relativt sett lettdrevne kommunene og gir til de relativt sett tungdrevne.

Gjennom utgiftsutjevningen i inntektssystemet skal kommunene i prinsippet få full kompensasjon for de kostnadsforskjellene som de selv ikke kan påvirke.

Beregnet utgiftsbehov delkostnadsnøkler, Aurland 2019 (1)

Utslag på delkostnadsnøkkelen for barnehage. Aurland kommune 2019. Kilde: KMD, beregninger ved TF

Kriterier	Vekter	Utgiftsbehovsindeks	Bidrag til «hovedindeks»
Barn 2-5 år	0,7816	0,7216	-21,8 %
Barn 1 år uten kontantstøtte	0,1042	0,4788	-5,4 %
Innbyggere med høyere utdanning	0,1142	0,8004	-2,3 %
Kostnadsindeks	1,0000	0,7053	-29,5 %

Utslag på delkostnadsnøkkelen for administrasjon. Aurland kommune 2019. Kilde: KMD, beregninger ved TF

Kriterier	Vekter	Utgiftsbehovsindeks	Bidrag til «hovedindeks»
Basiskriteriet	0,0905	9,2265	74,5 %
Innbyggere i alt	0,9095	0,9969	-0,3 %
Kostnadsindeks	1,0000	1,7420	74,2 %

Utslag på delkostnadsnøkkelen for landbruk. Aurland kommune 2019. Kilde: KMD, beregninger ved TF

Kriterier	Vekter	Utgiftsbehovsindeks	Bidrag til «hovedindeks»
Landbrukskriteriet	1,0000	4,6133	361,3 %
Kostnadsindeks	1,0000	4,6133	361,3 %

Beregnet utgiftsbehov delkostnadsnøkler, Aurland 2019 (2)

Utslag på delkostnadsnøkkel for grunnskole. Aurland kommune 2019. Kilde: KMD, beregninger ved TF

Kriterier	Vekter	Utgiftsbehovsindeks	Bidrag til «hovedindeks»
Innbyggere 6-15 år	0,9196	0,8481	-14,0 %
1.gen innvandrere	0,0276	0,8811	-0,3 %
Sonekriteriet	0,0188	1,6703	1,3 %
Nabokriteriet	0,0188	3,0350	3,8 %
Basiskriteriet	0,0152	9,2265	12,5 %
Kostnadsindeks	1,0000	1,0330	3,3 %

Utslag på delkostnadsnøkkel for pleie og omsorg. Aurland kommune 2019. Kilde: KMD, beregninger ved TF

Kriterier	Vekter	Utgiftsbehovsindeks	Bidrag til «hovedindeks»
Innbyggere 0-66 år	0,1426	0,9588	-0,6 %
Innbyggere 67-79 år	0,1099	1,1410	1,5 %
Innbyggere 80-89 år	0,2021	1,2850	5,8 %
Innbyggere over 90 år	0,1066	2,0744	11,5 %
PU 16 år og over	0,1403	0,7549	-3,4 %
Ikke-gifte 67 år og over	0,1311	1,3434	4,5 %
Standardisert antall døde	0,1311	0,8825	-1,5 %
Sonekriteriet	0,0111	1,6703	0,7 %
Nabokriteriet	0,0111	3,0350	2,3 %
Basiskriteriet	0,0141	9,2265	11,6 %
Kostnadsindeks	1,0000	1,3233	32,3 %

Beregnet utgiftsbehov delkostnadsnøkler, Aurland 2019 (3)

Utslag på delkostnadsnøkkelen for kommunehelse. Aurland kommune 2019. Kilde: KMD, beregninger ved TF

Kriterier	Vekter	Utgiftsbehovsindeks	Bidrag til «hovedindeks»
Innbyggere 0-22 år	0,2863	0,8527	-4,2 %
Innbyggere 23-66 år	0,3062	1,0109	0,3 %
Innbyggere 67 år og over	0,2961	1,2334	6,9 %
Sonekriteriet	0,0289	1,6703	1,9 %
Nabokriteriet	0,0289	3,0350	5,9 %
Basiskriteriet	0,0536	9,2265	44,1 %
Kostnadsindeks	1,0000	1,5497	55,0 %

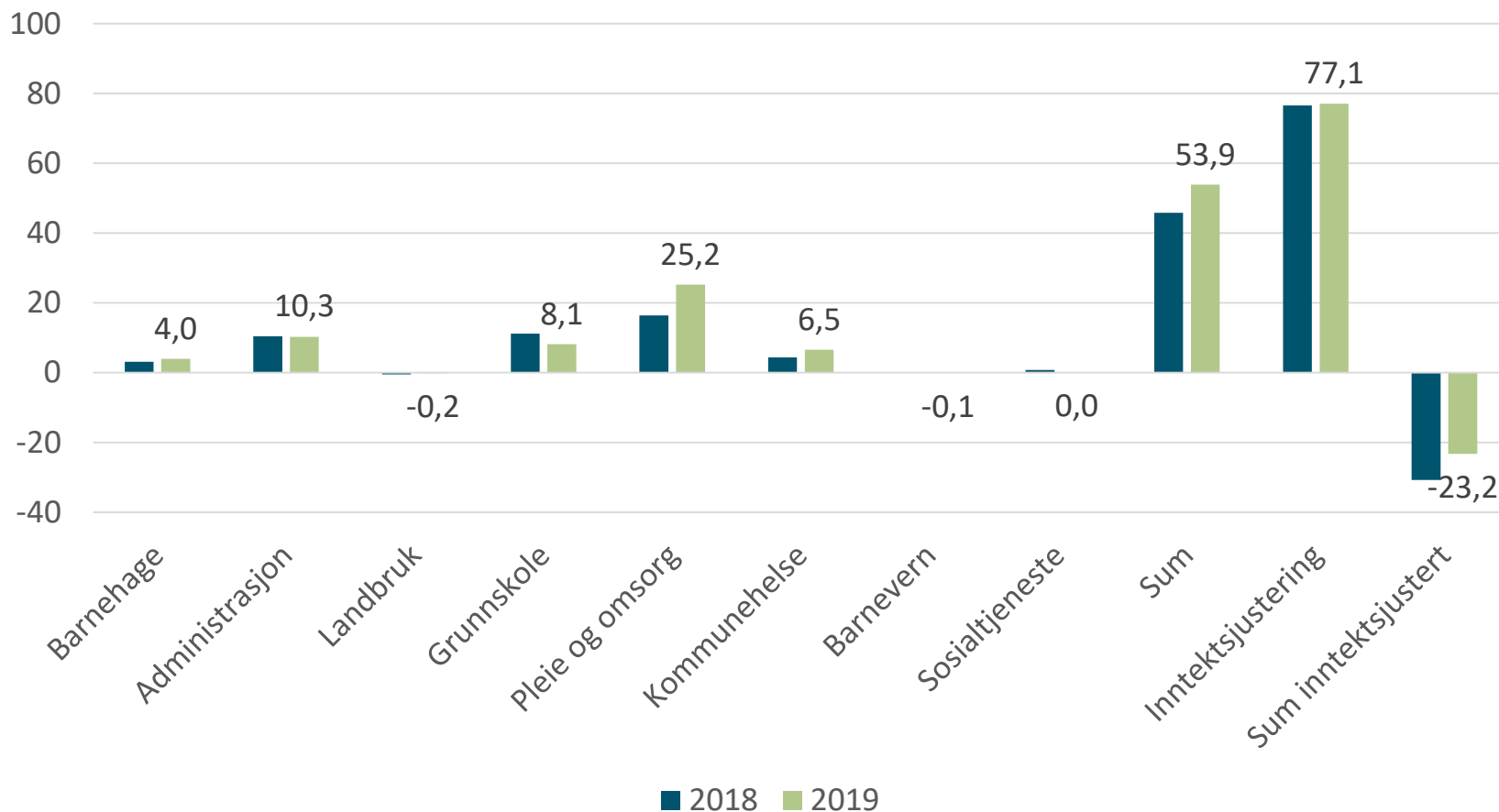
Utslag på delkostnadsnøkkelen for barnevern. Aurland kommune 2019. Kilde: KMD, beregninger ved TF

Kriterier	Vekter	Utgiftsbehovsindeks	Bidrag til «hovedindeks»
Barn 0-15 år med enslig forsørger	0,4122	0,7269	-11,3 %
Lavinntektskriteriet	0,2577	0,5007	-12,9 %
Innbyggere 0-22 år	0,3301	0,8527	-4,9 %
Kostnadsindeks	1,0000	0,7102	-29,0 %

Utslag på delkostnadsnøkkelen for sosialtjeneste. Aurland kommune 2019. Kilde: KMD, beregninger ved TF

Kriterier	Vekter	Utgiftsbehovsindeks	Bidrag til «hovedindeks»
Uføre 18-49 år	0,1126	0,8119	-2,1 %
Flyktninger uten integreringstilskudd	0,1459	0,0000	-14,6 %
Opphopningsindeks	0,1658	0,1124	-14,7 %
Aleneboende 30-66 år	0,3371	1,0665	2,2 %
Innbyggere 16-66 år	0,2386	1,0043	0,1 %
Kostnadsindeks	1,0000	0,7092	-29,1 %

KOSTRA- og effektivitetsanalyse, Aurland kommune 2018-2019

Mer-/mindreforbruk ift. «normert nivå». Aurland kommune. 2018-2019. Mill. kr. Kilde: SSB/KMD/beregninger ved TF

KOSTRA- og effektivitetsanalyse, Aurland kommune 2018-2019

	Mer-/mindreforbruk sammenlignet med «normert nivå» (mill. kr)		
	2018	2019	Endring
Barnehage	3,1	4,0	0,8
Administrasjon	10,4	10,3	-0,1
Landbruk	-0,5	-0,2	0,3
Grunnskole	11,2	8,1	-3,1
Pleie og omsorg	16,4	25,2	8,8
Kommunehelse	4,4	6,5	2,1
Barnevern	0,0	-0,1	-0,1
Sosialtjeneste	0,8	0,0	-0,8
Sum	45,8	53,9	8,0
Inntektsjustering	76,5	77,1	0,6
Sum inntektsjustert	-30,7	-23,2	7,5

Mer-
/mindreforbruk
ift. «normert
nivå. Aurland
kommune.
2018-2019.
Mill. kr. Kilde:
KOSTRA/KMD/
beregninger
ved TF

Netto driftsutgifter i kr per innb. 2018-2019. Kilde: KMD, beregninger ved TF

	Netto driftsutgifter 2018-2019 (kr per innb.)					
	Aurland			Landet		
	2018	2019	Endring	2018	2019	Endring
Barnehage	8 290	8 628	4,1 %	8 710	9 072	4,1 %
Administrasjon	13 895	14 373	3,4 %	4 629	4 931	6,5 %
Landbruk	227	435	91,2 %	112	114	2,3 %
Grunnskole	19 594	19 147	-2,3 %	13 605	14 107	3,7 %
Pleie og omsorg	34 198	39 996	17,0 %	18 470	19 542	5,8 %
Kommunehelse	6 885	8 348	21,2 %	2 846	3 024	6,2 %
Barnevern	1 663	1 553	-6,6 %	2 294	2 260	-1,5 %
Sosialtjeneste	2 273	1 929	-15,1 %	2 665	2 726	2,3 %

Kostnadsindeks 2018-2019. Aurland kommune. Kilde: KMD/TF

	Kostnadsindeks 2018-2019		
	2018	2019	Endring
Barnehage	0,7478	0,7053	-4,3 %
Administrasjon	1,7277	1,7420	1,4 %
Landbruk	4,4151	4,6133	19,8 %
Grunnskole	0,9736	1,0330	5,9 %
Pleie og omsorg	1,3496	1,3233	-2,6 %
Kommunehelse	1,5405	1,5497	0,9 %
Barnevern	0,7263	0,7102	-1,6 %
Sosialtjeneste	0,6877	0,7092	2,2 %
Totalt	1,1365	1,1372	0,1 %

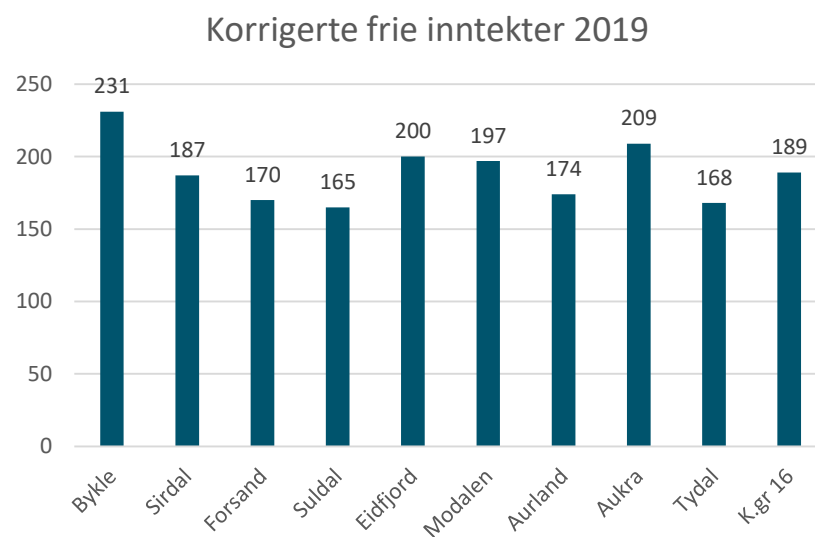
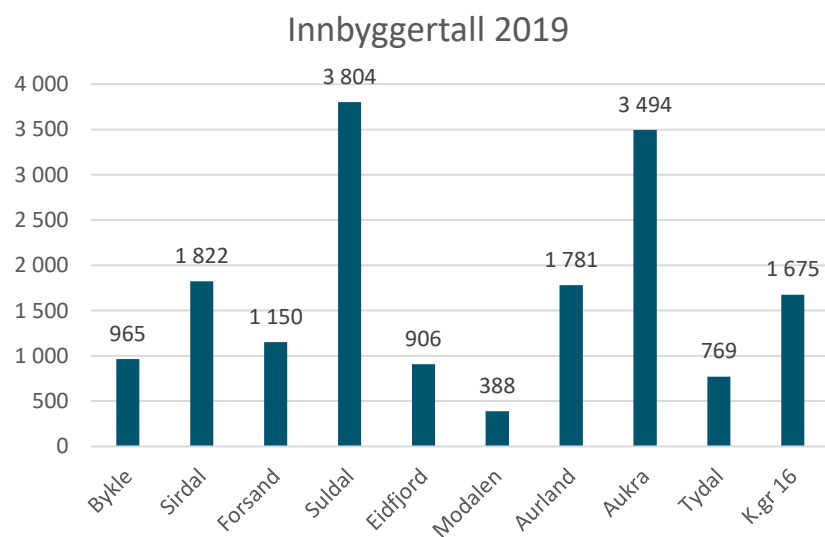
Netto driftsutgifter 2018-2019 (kr per innb.)

Netto driftsutgifter på sentrale tjenesteområder fordelt på KOSTRA-funksjoner. Kr per innb. 2018-2019. Kilde: KMD/beregninger ved TF

	Aurland			Landet		
	2018	2019	Endring	2018	2019	Endring
Barnehage (F201, 211, 221)	8 290	8 628	4,1 %	8 710	9 072	4,1 %
201 Førskole	7 566	7 800	3,1 %	7 455	7 755	4,0 %
211 Styrket tilbud til førskolebarn	0	0	-	669	717	7,3 %
221 Førskolelokaler og skyss	723	828	14,4 %	587	599	2,0 %
Administrasjon og styring (F100, 110, 120, 121, 130)	13 895	14 373	3,4 %	4 629	4 931	6,5 %
100 Politisk styring	1 564	1 666	6,5 %	364	448	23,2 %
110 Kontroll og revisjon	232	402	73,0 %	97	101	3,4 %
120 Administrasjon	9 437	9 569	1,4 %	3 503	3 676	4,9 %
121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	1 188	1 294	8,9 %	288	326	13,2 %
130 Administrasjonslokaler	1 473	1 443	-2,1 %	376	381	1,2 %
Landbruk (F329)	227	435	91,2 %	112	114	2,3 %
329 Landbruk	227	435	91,2 %	112	114	2,3 %
Grunnskole (F202, 215, 222, 223)	19 594	19 147	-2,3 %	13 605	14 107	3,7 %
202 Grunnskole	15 001	14 249	-5,0 %	10 712	11 119	3,8 %
215 Skolefritidstilbud	823	933	13,4 %	265	291	9,9 %
222 Skolelokaler	3 553	3 714	4,5 %	2 365	2 431	2,8 %
223 Skoleskyss	218	251	15,3 %	264	266	0,6 %
Pleie og omsorg (F234, 253, 254, 261)	34 198	39 996	17,0 %	18 470	19 542	5,8 %
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	3 023	3 077	1,8 %	1 030	1 050	2,0 %
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	11 934	12 172	2,0 %	6 983	7 325	4,9 %
254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	16 274	21 767	33,8 %	9 490	10 159	7,1 %
261 Botilbud i institusjon	2 967	2 980	0,4 %	968	1 008	4,2 %
Kommunehelse (F232, 233, 241)	6 885	8 348	21,2 %	2 846	3 024	6,2 %
232 Forebygging - skole- og helsestasjonstjeneste	-87	940	-	694	732	5,6 %
233 Forebyggende arbeid, helse og sosial	66	387	488,3 %	229	247	8,0 %
241 Diagnose, behandling, rehabilitering	6 906	7 021	1,7 %	1 923	2 044	6,3 %
Barnevern (F244, 251, 252)	1 663	1 553	-6,6 %	2 294	2 260	-1,5 %
244 Barneverntjeneste	688	531	-22,8 %	703	724	3,0 %
251 Barneverntiltak i familien	468	403	-13,8 %	259	275	6,3 %
252 Barneverntiltak utenfor familien	508	619	21,8 %	1 332	1 260	-5,4 %
Sosialtjeneste (F242, 243, 281)	2 273	1 929	-15,1 %	2 665	2 726	2,3 %
242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	1 154	1 220	5,7 %	993	1 021	2,8 %
243 Tilbud til personer med rusproblemer	866	427	-50,7 %	408	457	12,0 %
281 Økonomisk sosialhjelp	253	282	11,5 %	1 263	1 247	-1,3 %

Analyse av ressursbruk i sammenlignbare kommuner 2019

- Aurland er plassert i KOSTRA-gruppe 16, dvs. de ti kommunene med høyest frie disponible inntekter per innbygger.
- Sirdal, Forsand og Suldal er her valgt ut som aktuelle sammenligningskommuner.

«Utgiftskorrigerede netto driftsutgifter» 2019 – sammenligning mot aktuelle referansekommuner og KOSTRA-gruppe 16

- For å gjøre sammenligninger mot enkeltkommuner og kommunegrupper mer reelle, har vi justert kommunenes utgiftsnivå på bakgrunn av beregnet utgiftsbehov. Kommuner med et beregnet utgiftsbehov over landsgjennomsnittet vil få justert ned utgiftene sine, mens kommuner med et beregnet utgiftsbehov under landsgjennomsnittet vil få justert opp utgiftene sine.
- Denne «omregningen» gjør vi for å kunne sammenligne utgiftsnivået mellom kommuner på et mer robust og trygt grunnlag. For 2019-dataene har vi omregnet ved å basere oss på kriteriene og delkostnadsnøklerne brukt i inntektssystemet for aktuelt år.
- I tillegg har vi justert for kommunenes inntektsnivå, målt som korrigerede frie inntekter (inkl. e-skatt, konsesjonskraftinnt. og fordel DA).

Netto driftsutgifter og utgiftsbehov på sentrale tjenesteområder 2019

Netto driftsutgifter i kr per innb. 2019. Kilde: SSB

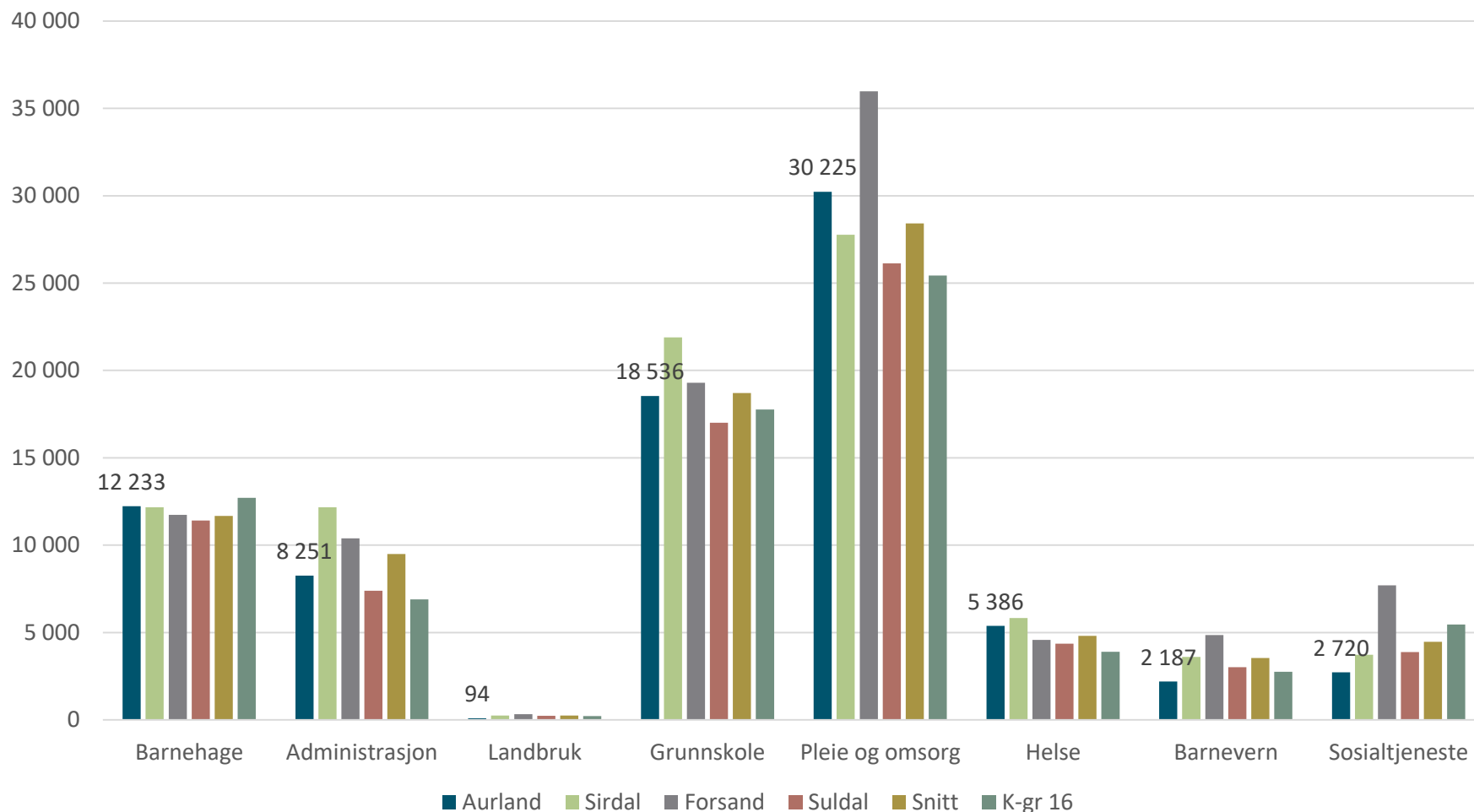
	Aurland	Sirdal	Forsand	Suldal	Gjennomsnitt sammenligningskommuner	Gjennomsnitt K-gr. 16
Barnehage	8 628	12 593	10 127	11 750	11 701	11 329
Administrasjon	14 373	20 830	19 970	9 565	14 360	15 572
Landbruk	435	1 312	1 850	1 424	1 466	952
Grunnskole	19 147	26 923	30 771	21 581	24 577	24 094
Pleie og omsorg	39 996	36 553	51 207	32 202	36 597	34 660
Helse	8 348	9 054	7 770	6 136	7 198	7 419
Barnevern	1 553	2 055	4 950	2 473	2 781	2 320
Sosialhjelp	1 929	2 617	5 128	2 632	3 052	3 835

Kostnadsindeks fordelt på ulike delkostnadsområder og korrigerte frie inntekter 2019. Kilde: SSB/KMD/beregninger ved TF

	Aurland	Sirdal	Forsand	Suldal	Gjennomsnitt sammenligningskommuner	Gjennomsnitt K-gr. 16
Barnehage	0,7053	1,0355	0,8627	1,0299	1,0030	0,8920
Administrasjon	1,7420	1,7128	1,9236	1,2945	1,5137	2,2596
Landbruk	4,6133	5,2217	5,8254	6,1141	5,8252	4,5265
Grunnskole	1,0330	1,2294	1,5944	1,2685	1,3133	1,3569
Pleie og omsorg	1,3233	1,3165	1,4233	1,2327	1,2876	1,3629
Helse	1,5497	1,5557	1,7007	1,4072	1,4969	1,9058
Barnevern	0,7102	0,5712	1,0205	0,8206	0,7874	0,8414
Sosialhjelp	0,7092	0,7030	0,6655	0,6785	0,6829	0,7037
Kostnadsindeks	1,1374	1,2320	1,3770	1,1822	1,2287	1,3297
Korrigerte frie inntekter*	174	187	170	165	172	189

*) Korrigerte frie inntekter 2019 (inkl. e-skatt, konsesjonskraftinnt., havbruksfond. og fordel DA). I pst. av landsgjennomsnittet av inntekt per innb. Landsgjennomsnittet=100

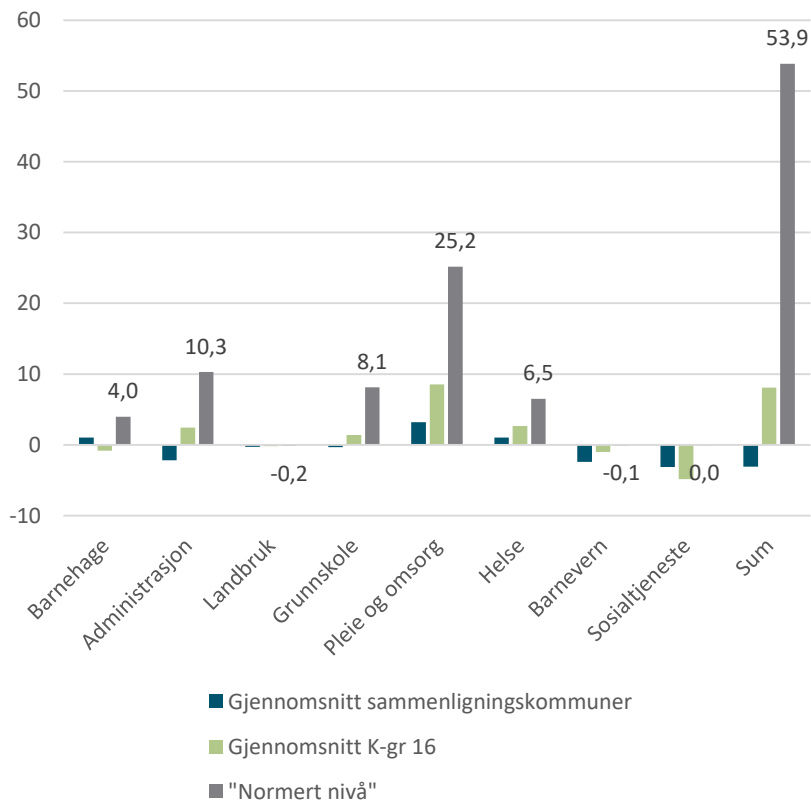
Netto driftsutgifter og utgiftsbehov på sentrale tjenesteområder 2019 (2)

Utgiftsjusterte netto driftsutgifter i kr per innb. 2019. Kilde: SSB/KMD/beregninger ved TF

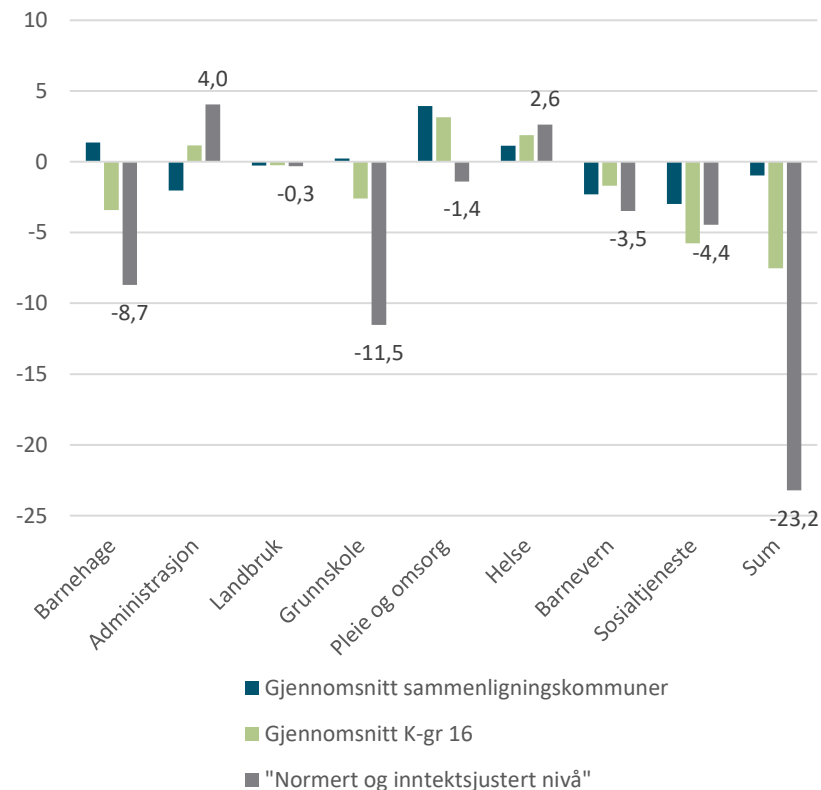
Analyse av ressursbruk i sammenlignbare kommuner 2019

Mer-/mindreforbruk (mill. kr)
sammenlignet med

Mer-/mindreforbruk Aurland kommune. Behovsjustert. Mill. kr. Kilde: SSB/KMD/beregninger ved TF

Mer-/mindreforbruk (mill. kr)
sammenlignet med

Mer-/mindreforbruk Aurland kommune. Behovs- og inntektsjustert. Mill. kr. Kilde: SSB/KMD/beregninger ved TF

Analyse av ressursbruk på utvalgte områder utenfor inntektssystemet 2019

Ressursbruk sammenholdt mot landsgjennomsnittet og «normert nivå» på utvalgte områder utenfor inntektssystemet. Aurland kommune 2019. Kilde: KOSTRA, beregninger ved TF

	Netto driftsutgifter (i kr per innb.)			Mer-/mindreutgift (mill. kr) ift.	
	Aurland kommune	Lands- gjennomsnitt	Aurland «normert nivå»	Lands- gjennomsnittet	«Normert nivå»
Fys.planl./kult.minne/natur/nærmiljø	2 231	832	946	2,5	2,3
Kultur	6 134	2 620	2 980	6,3	5,6
Kirke	1 524	603	685	1,6	1,5
Samferdsel	3 583	983	1 117	4,6	4,4
Brann og ulykkesvern	2 515	879	999	2,9	2,7
Sum	15 987	5 916	6 728	17,9	16,5

- Vi har også utarbeidet en analyse som illustrerer kommunens ressursbruk på utvalgte områder som ikke inngår i inntektssystemet. I vurderingen av utgiftsnivået for de aktuelle områdene har vi tatt høyde for kommunens samlede utgiftsbehov.
- Tallene viser at Aurland kommune på de utvalgte områdene, hadde merutgifter i forhold til landsgjennomsnittet på 17,9 mill. kr i 2019. Dersom vi justerer for kommunens samlede utgiftsbehov (ca. 13,7 prosent over landsgjennomsnittet), viser beregningen et samlet merforbruk på 16,5 mill. kr.

Mer-/mindreutgifter fordelt på aktuelle KOSTRA-funksjoner. Aurland kommune 2019

Illustrasjon av mer-/mindreutgift på utvalgte områder utenfor IS. Aurland kommune. Mill. kr. Kilde: KMD/beregninger ved TF

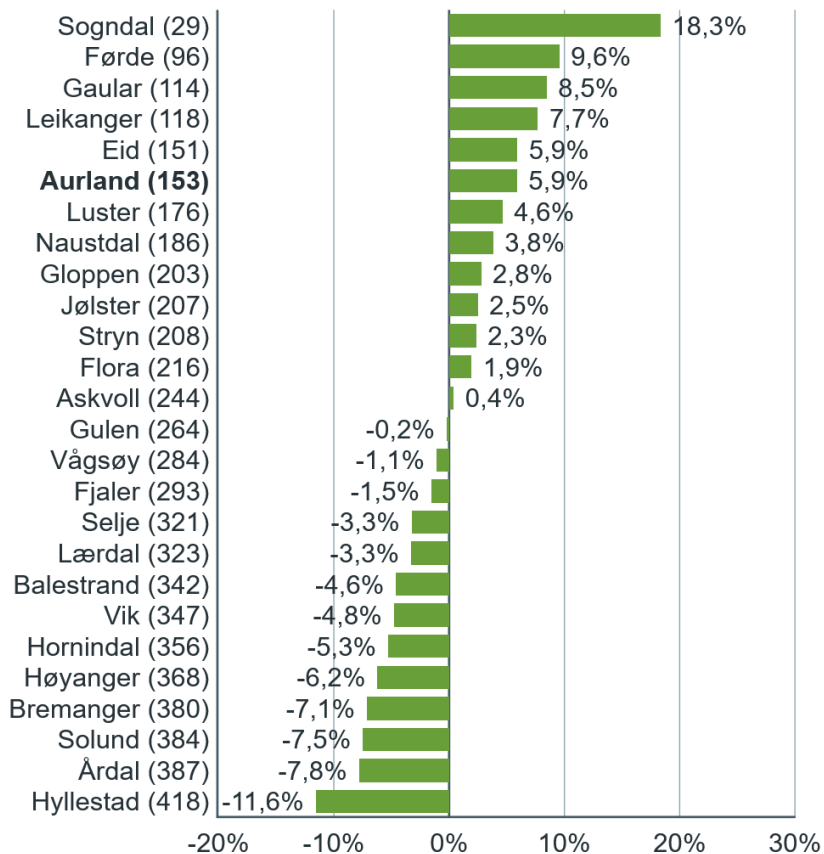
	Netto driftsutgifter (kr per innb.) 2019		Mer-/mindreutgifter (mill. kr) sammenlignet med	
	Aurland	Landet	Landet	"Normert nivå»
Fys.planl./kult.minne/natur/nærmiljø	2 231	832	2,5	2,3
301 Plansaksbehandling	1 074	290	1,4	1,3
302 Bygge- delings- og seksjoneringsarbeid	-10	41	-0,1	-0,1
303 Kart og oppmåling	445	103	0,6	0,6
335 Rekreasjon i tettsted	730	234	0,9	0,8
360 Naturforvaltning og friluftsliv	44	142	-0,2	-0,2
365 Kulturminnevern	-53	22	-0,1	-0,1
Kultur	6 134	2 620	6,3	5,6
231 Aktivitetstilbud barn og unge	240	234	0,0	0,0
370 Bibliotek	542	308	0,4	0,3
373 Kino	0	11	0,0	0,0
375 Muséer	0	116	-0,2	-0,2
377 Kunstformidling	0	144	-0,3	-0,3
380 Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg	275	254	0,0	0,0
381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	3 248	628	4,7	4,5
383 Musikk- og kulturskoler	1 012	300	1,3	1,2
385 Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kultur- og idrettsbygg	744	360	0,7	0,6
386 Kommunale kulturbygg	73	266	-0,3	-0,4
Kirke	1 524	603	1,6	1,5
390 Den norske kirke	1 524	515	1,8	1,7
393 Gravplasser og krematorier	0	88	-0,2	-0,2
Samferdsel	3 583	983	4,6	4,4
330 Samferdselsbedrifter/transporttiltak	-2 857	-128	-4,9	-4,8
332 Kommunale veier	6 440	1 111	9,5	9,2
Brann og ulykkesvern	2 515	879	2,9	2,7
338 Forebygging av branner og andre ulykker	103	67	0,1	0,0
339 Beredskap mot branner og andre ulykker	2 412	812	2,8	2,7

Supplerende analyser framtidig tjenestebehov

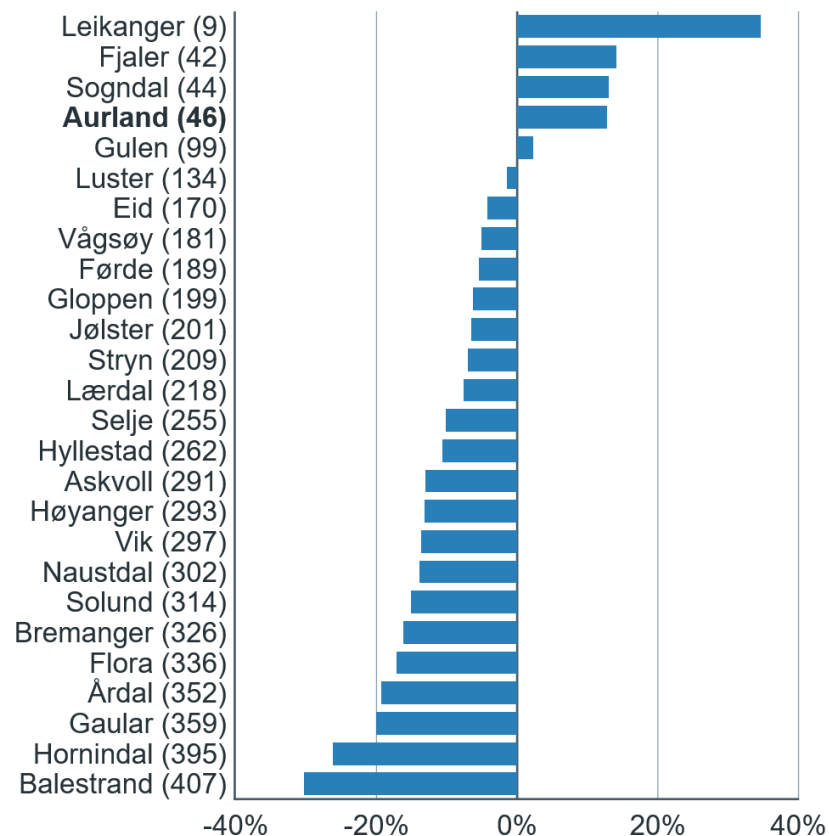
Attraktivitet for bosetting og næringsliv

- Når det gjelder både befolkningsutvikling og arbeidsplassutvikling rangeres Aurland blant de beste kommunene i Sogn og Fjordane siste 10 år.
- På samlet attraktivitet for bosetting og næringsliv rangeres Aurland som nummer 14 av 422 kommuner i landet siste 10 år.
- Attraktive steder er de stedene som oppnår sterkere vekst enn forventet.
 - Bostedsattraktivitet: Den nasjonale innvandringen, det sentraliserte flyttemønsteret og arbeidsplassutviklingen i de omkringliggende stedene («nabovekst») utgjør til sammen strukturelle forhold som påvirker nettoflyttingen til kommunen.
 - Aurland rangert som nummer 28 av 422 kommuner i landet siste 10 år.
 - Næringsattraktivitet: Den nasjonale veksten, bransjesammensetningen på stedet og befolkningsveksten har sterk betydning for arbeidsplassveksten i næringslivet på et sted.
 - Aurland rangert som nummer 43 av 422 kommuner i landet siste 10 år.

Utvikling befolkning og arbeidsplasser siste 10 år

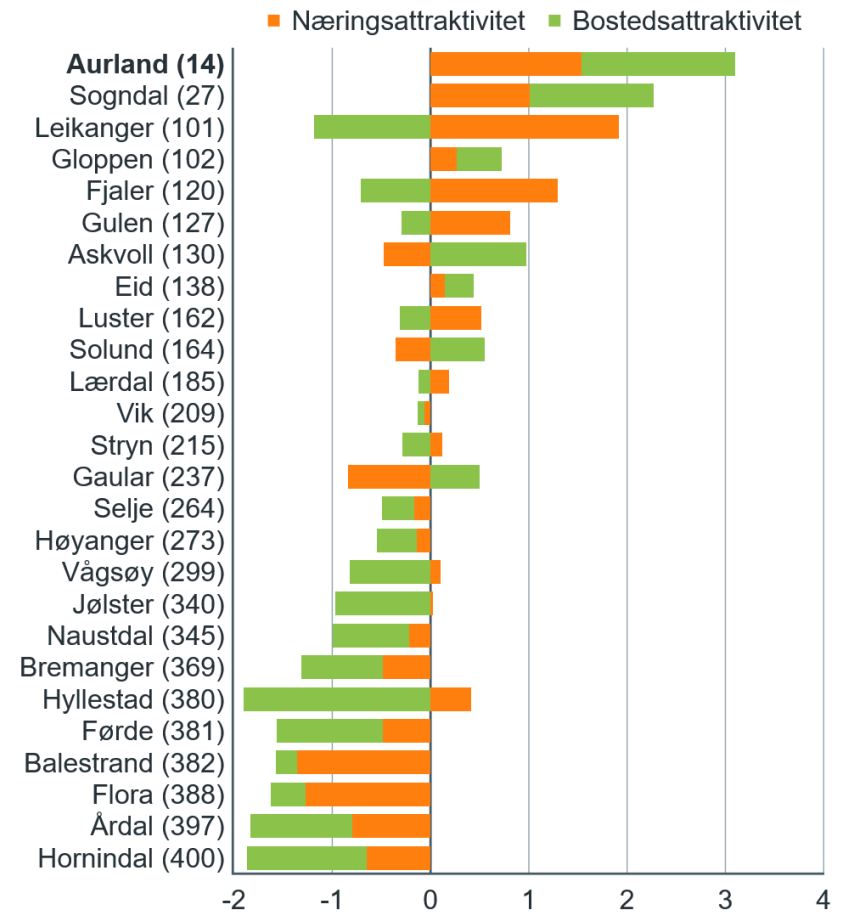
Befolkningsutvikling i perioden 2010-2019. Sogn og Fjordane. Kilde: SSB/TF

Relativ arbeidsplassvekst i næringslivet i perioden 2010-2019. Sogn og Fjordane. Kilde: SSB/TF

Attraktivitet for bosetting og næringsliv siste 10 år

- Det er to måter en kommune kan skape ekstra vekst på.
 - For det første kan kommunen skape kvaliteter som øker innflytting og reduserer utflytting; bostedsattraktivitet.
 - For det andre kan kommunen skape næringsattraktivitet som fører til ekstra vekst i antall arbeidsplasser.
- I figuren viser vi hvor attraktive kommunene i Sogn og Fjordane har vært for bosetting og næringsliv de ti siste årene. Aurland kommune er rangert som nummer 14 av landets 422 kommuner.

Samlet attraktivitet i perioden 2010-2019. Sogn og Fjordane. Kilde: TF

Framtidig behov for omsorgsplasser – Aurland kommune

- Ulike befolkningsframskrivninger
 - Det er mulig å legge inn ulike befolkningsframskrivninger. Vi har tatt utgangspunkt i alternativ L, M og H fra TF. Standard i verktøyet er SSB MMMM.
- Endring i produktivitet innen kommunale tjenester.
 - Produktivitetsantakelsen er ment å fange opp en antakelse om at velferdsteknologi vil sørge for at en mindre andel mottakere av omsorgstjenester vil trenge tjenester som innebærer boformer med heldøgns bemanning (som motsvares av tilsvarende økt behov for hjemmetjenester). Ved å velge f.eks. 1 % antar man at det innen 2040 vil være 1 % reduksjon i behovet for boformer med heldøgns bemanning. Foreslått valg i verktøyet er 2 %.
- Saktere aldring i befolkningen, dvs. at tjenestebehovet øker saktere enn det ellers ville ha gjort.
 - Det er tre alternativer: ingen, rate 0,05 og rate 0,1. Rate 0,1 tilsvarer om lag den reduserte aldringen som benyttes ved levealdersjusteringen i pensjonsreformen. Rate 0,1 innebærer at en 80-åring ti år fram i tid har samme tjenestebehov som en 79-åring i dag. Alternativet med rate 0,05 gir en noe svakere endring i aldringen. Rate 0,05 innebærer at en 80-åring om 20 år har samme tjenestebehov som en 79-åring i dag. Foreslått valg i verktøyet er ingen saktere aldring.
- Hovedfunn for Aurland:
 - Analysene viser at antall mottakere av bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjeneste anslås å reduseres med 17 fra 2018 til 2040 (dvs. +9 mottakere av bolig med heldøgns omsorg og -26 mottakere av hjemmetjenester).
 - 2 prosent produktivetsforbedring gir -1 mottaker av bolig med heldøgns omsorg i 2040 (og tilsvarende økning av mottakere med hjemmetjenester).
 - 7 prosent produktivetsforbedring gir -3 mottakere av bolig med heldøgns omsorg i 2040 (og tilsvarende økning av mottakere med hjemmetjenester).
 - Rate for saktere aldring på 0,05 gir +1 mottaker av bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjenester i 2040
 - -4 mottakere av bolig med heldøgns omsorg
 - +5 mottakere av hjemmetjenester
 - Rate for saktere aldring på 0,1 gir +3 mottakere av bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjenester i 2040
 - -9 mottakere av bolig med heldøgns omsorg
 - +12 mottakere av hjemmetjenester

Alternative befolkningsframskrivinger

Mottakere totalt				Mottakere bolig med heldøgns omsorg				Mottakere kun hjemmetjenester			
	L	M	H		L	M	H		L	M	H
2018	120	120	120	2018	35	35	35	2018	85	85	85
2019	120	121	121	2019	34	34	34	2019	86	86	87
2020	120	120	122	2020	34	34	34	2020	86	87	88
2021	119	120	122	2021	34	34	34	2021	86	87	88
2022	118	120	123	2022	34	34	34	2022	85	86	89
2023	118	119	123	2023	34	34	34	2023	84	86	89
2024	117	119	124	2024	33	34	34	2024	84	86	90
2025	116	119	124	2025	33	34	34	2025	83	85	90
2026	115	118	125	2026	33	34	34	2026	82	85	90
2027	114	118	125	2027	34	34	35	2027	80	84	90
2028	113	117	125	2028	34	35	35	2028	79	83	90
2029	112	116	126	2029	35	35	36	2029	77	82	90
2030	110	116	126	2030	35	36	37	2030	75	80	89
2031	109	115	126	2031	36	36	37	2031	73	79	89
2032	108	114	126	2032	37	37	38	2032	71	76	88
2033	106	113	126	2033	37	38	39	2033	69	75	87
2034	105	112	126	2034	38	38	39	2034	67	73	87
2035	103	110	126	2035	39	39	41	2035	64	71	85
2036	101	109	126	2036	40	40	41	2036	61	69	84
2037	99	108	125	2037	41	41	42	2037	58	66	83
2038	97	106	125	2038	42	42	43	2038	55	64	81
2039	96	105	125	2039	43	43	44	2039	53	62	81
2040	94	103	124	2040	44	44	45	2040	50	59	79
Endr.	-9		21	Endr.	0		1	Endr.	-9		20

Endring i produktivitet

Mottakere totalt

	Ingen	2 prosent	7 prosent
2018	120	120	120
2019	121	121	121
2020	120	120	120
2021	120	120	120
2022	120	120	120
2023	119	119	119
2024	119	119	119
2025	119	119	119
2026	118	118	118
2027	118	118	118
2028	117	117	117
2029	116	116	116
2030	116	116	116
2031	115	115	115
2032	114	114	114
2033	113	113	113
2034	112	112	112
2035	110	110	110
2036	109	109	109
2037	108	108	108
2038	106	106	106
2039	105	105	105
2040	103	103	103
Endr.		-	-

Mottakere bolig med heldøgns omsorg

	Ingen	2 prosent	7 prosent
2018	35	35	35
2019	34	34	34
2020	34	34	34
2021	34	34	33
2022	34	34	33
2023	34	34	33
2024	34	34	33
2025	34	34	33
2026	34	34	33
2027	34	34	33
2028	35	35	34
2029	35	35	34
2030	36	36	35
2031	37	36	35
2032	38	37	36
2033	38	38	36
2034	39	38	37
2035	40	39	38
2036	41	40	38
2037	42	41	40
2038	43	42	40
2039	44	43	41
2040	45	44	42
Endr.		-1	-3

Mottakere kun hjemmetjenester

	Ingen	2 prosent	7 prosent
2018	85	85	85
2019	86	86	86
2020	86	87	87
2021	86	87	87
2022	86	86	86
2023	85	86	86
2024	85	86	86
2025	85	85	86
2026	84	85	85
2027	84	84	84
2028	82	83	83
2029	81	82	82
2030	79	80	81
2031	78	79	80
2032	76	76	78
2033	74	75	76
2034	73	73	75
2035	70	71	72
2036	68	69	70
2037	65	66	68
2038	63	64	66
2039	61	62	64
2040	58	59	62
Endr.		1	3

Saktere aldring

Mottakere totalt

	Nei	Rate 0,05	Rate 0,1
2018	120	120	120
2019	121	121	121
2020	120	121	121
2021	120	121	121
2022	120	121	121
2023	119	120	120
2024	119	120	120
2025	119	119	120
2026	118	119	119
2027	118	119	119
2028	117	118	118
2029	116	117	118
2030	116	116	117
2031	115	116	116
2032	114	114	115
2033	113	114	115
2034	112	112	114
2035	110	111	113
2036	109	110	112
2037	108	109	110
2038	106	107	109
2039	105	106	108
2040	103	105	107
Endr.		1	3

Mottakere bolig med heldøgns omsorg

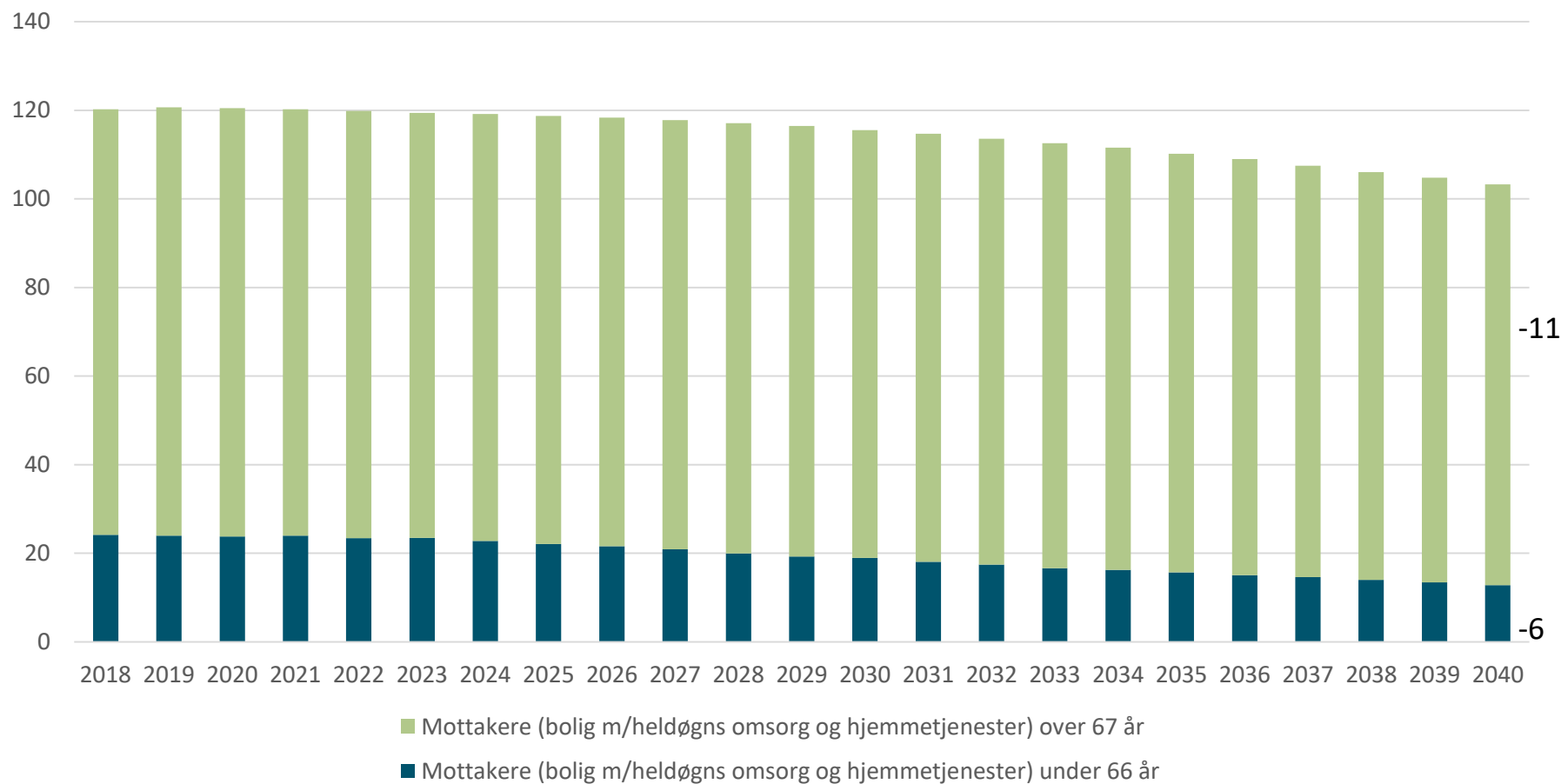
	Nei	Rate 0,05	Rate 0,1
2018	35	35	35
2019	34	34	34
2020	34	33	33
2021	34	33	33
2022	34	32	32
2023	34	32	32
2024	34	33	32
2025	34	33	32
2026	34	33	32
2027	34	32	31
2028	35	33	32
2029	35	33	32
2030	36	34	32
2031	36	34	33
2032	37	35	33
2033	38	36	33
2034	38	36	33
2035	39	36	34
2036	40	38	34
2037	41	38	34
2038	42	39	34
2039	43	40	35
2040	44	40	35
Endr.		-4	-9

Mottakere kun hjemmetjenester

	Nei	Rate 0,05	Rate 0,1
2018	85	85	85
2019	86	87	87
2020	87	88	88
2021	87	88	88
2022	86	88	89
2023	86	88	89
2024	86	87	88
2025	85	86	88
2026	85	86	88
2027	84	86	88
2028	83	85	87
2029	82	84	86
2030	80	83	85
2031	79	81	84
2032	76	79	82
2033	75	78	82
2034	73	76	80
2035	71	75	78
2036	69	72	78
2037	66	70	76
2038	64	68	75
2039	62	66	73
2040	59	64	72
Endr.		5	12

Mottakere over og under 67 år

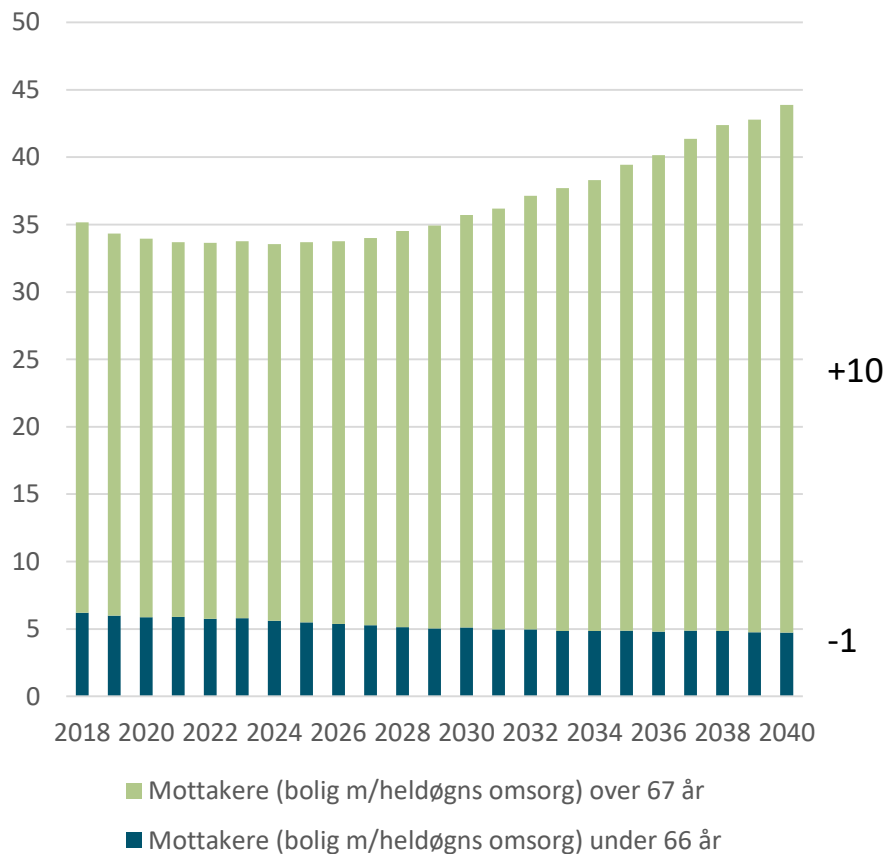
Mottakere bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjenester

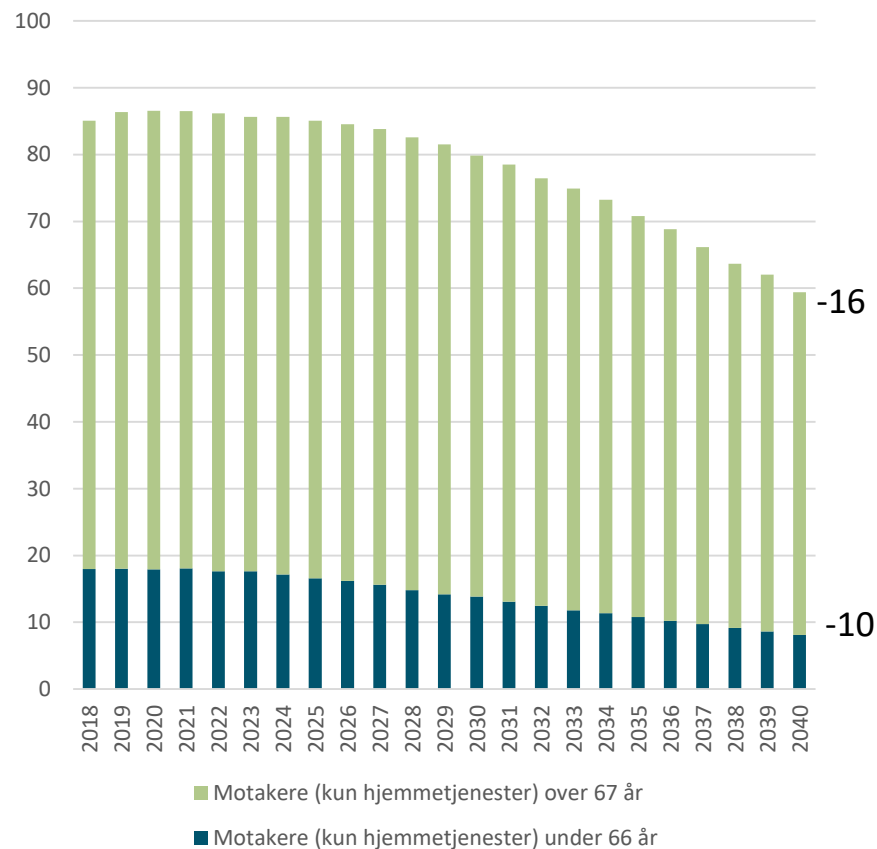
Mottakere av bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjenester over og under 67 år. 2018-2040 Aurland kommune. TF framskrivning M. Kilde: KS modell/TF

Mottakere over og under 67 år (2)

Mottakere bolig med heldøgns omsorg

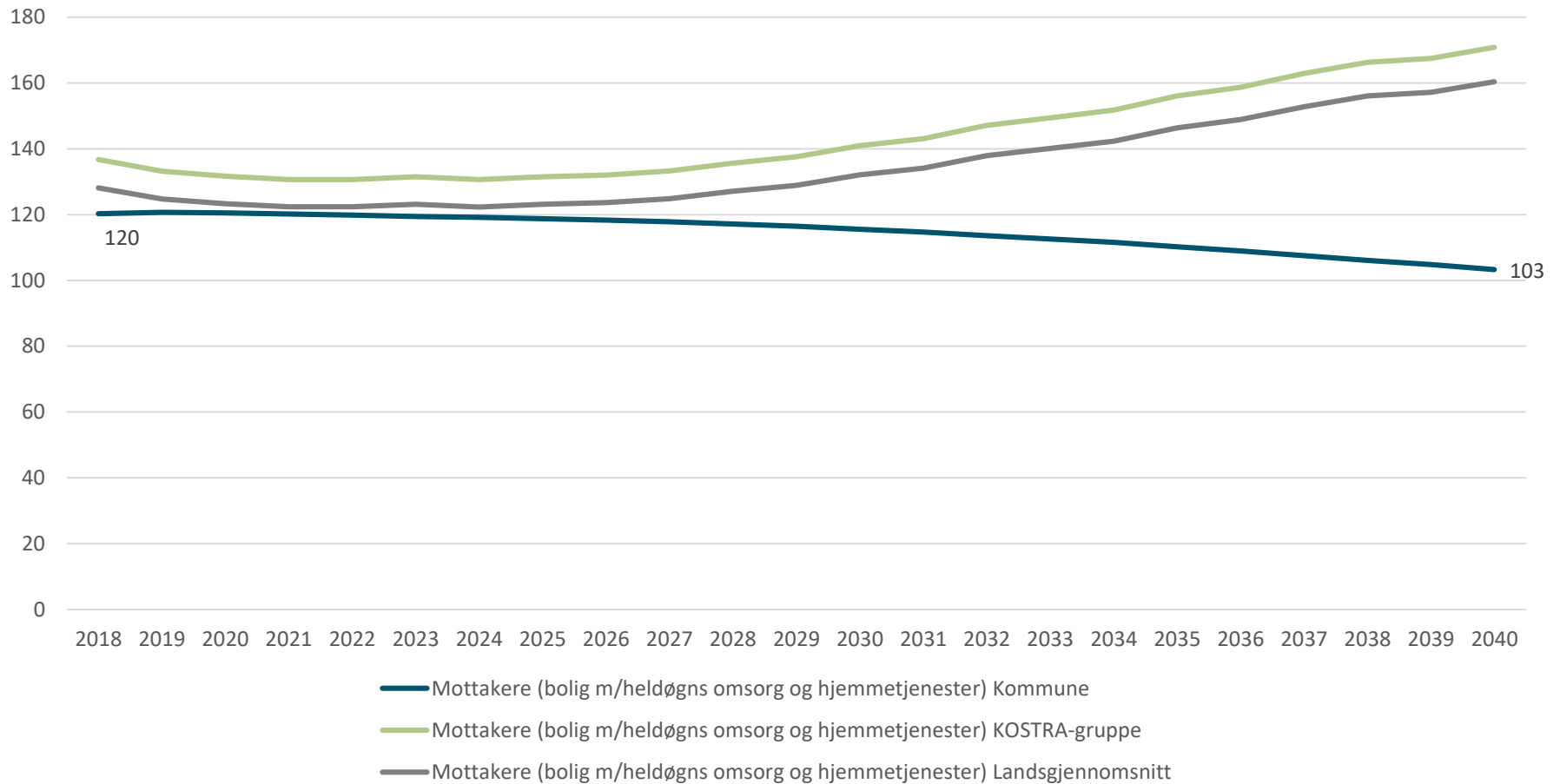

Mottakere kun hjemmetjenester

Sammenligning mot KOSTRA-gruppe og landet*

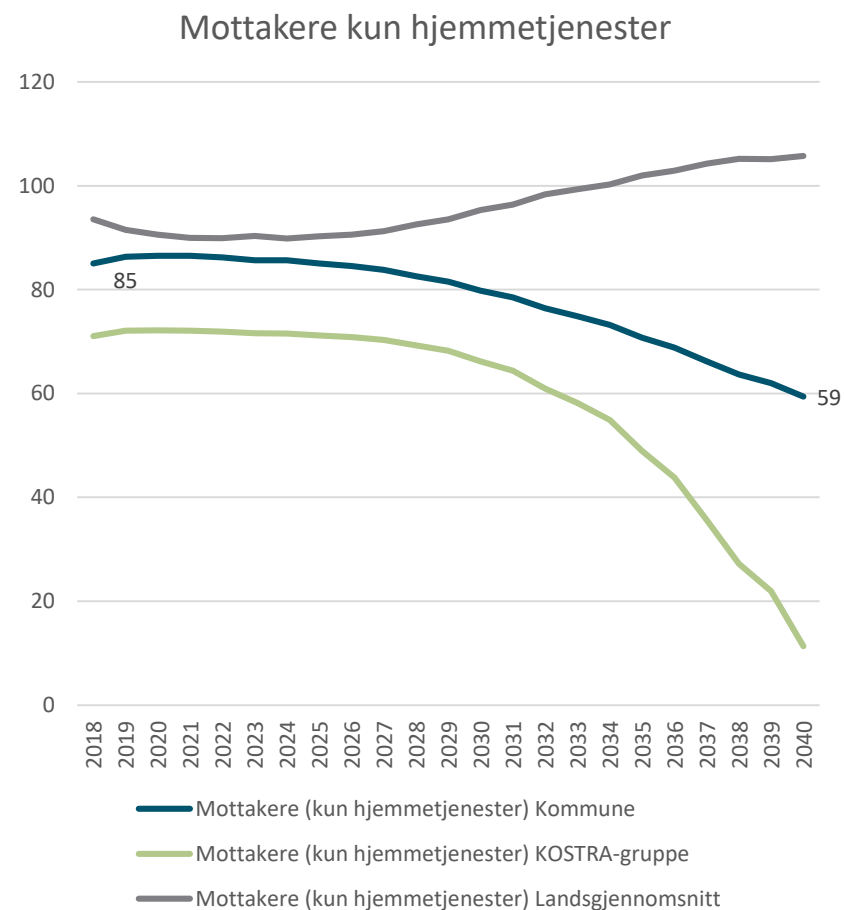
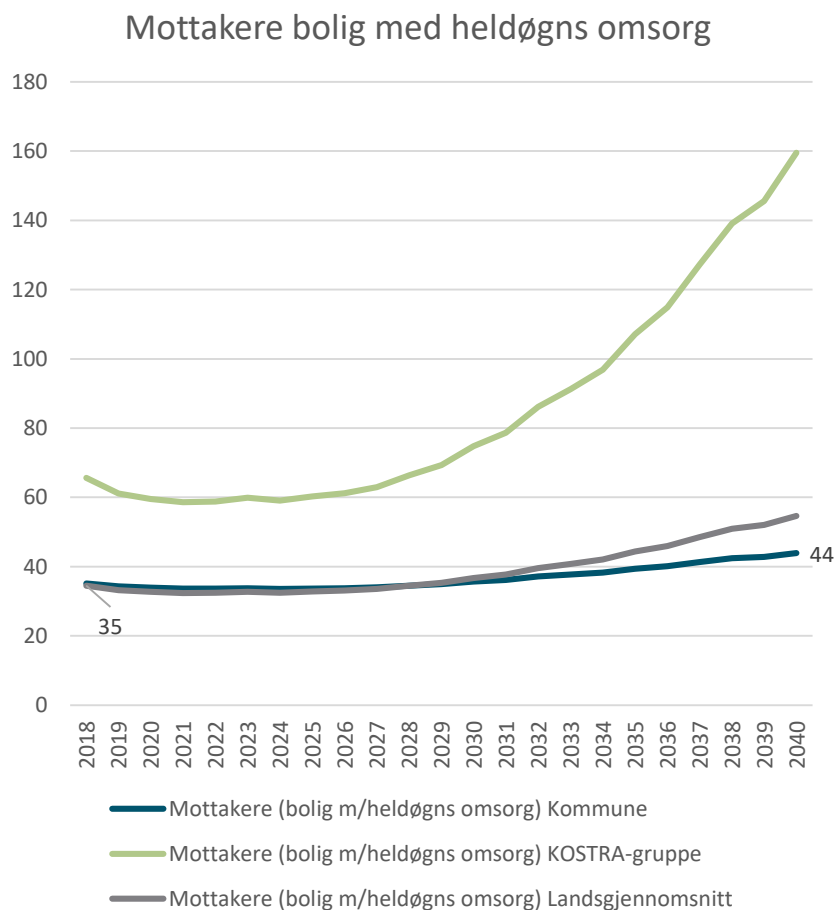
Mottakere bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjenester

Mottakere av bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjenester. 2018-2040. TF framskrivning M. Kilde: KS modell/TF

*) Dette er tall som viser hvordan framskrevne verdier av variablene ville vært dersom den aktuelle kommunen var som en gjennomsnittskommunen i KOSTRA-gruppen, eller som en nasjonal gjennomsnittskommune

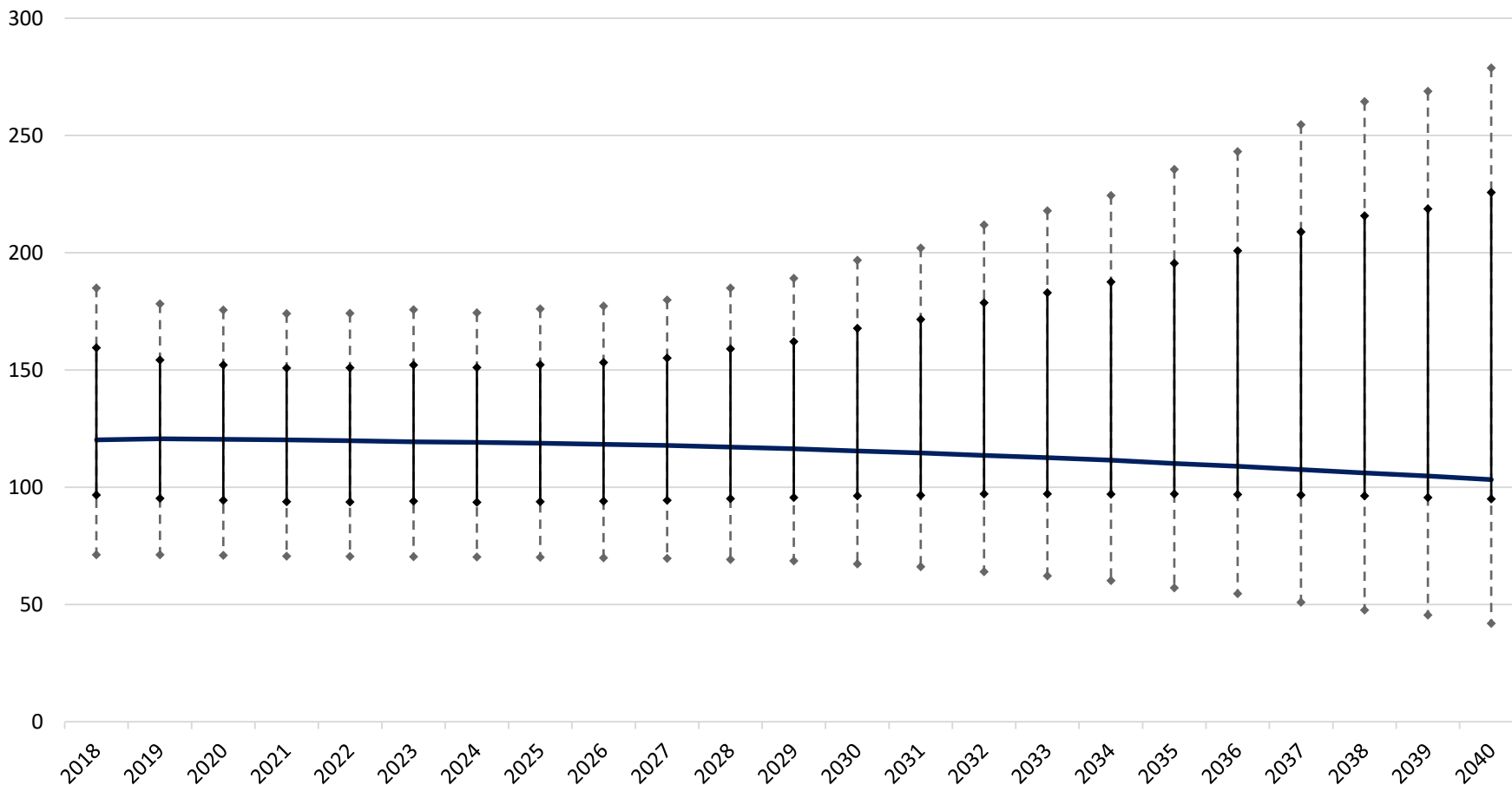
Sammenligning mot KOSTRA-gruppe og landet (2)*

*): Dette er tall som viser hvordan framskrevne verdier av variablene ville vært dersom den aktuelle kommunen var som en gjennomsnittskommunen i KOSTRA-gruppen, eller som en nasjonal gjennomsnittskommune

Mottakere bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjeneste*

Mottakere (bolig m/heldøgns omsorg og hjemmetjenester)

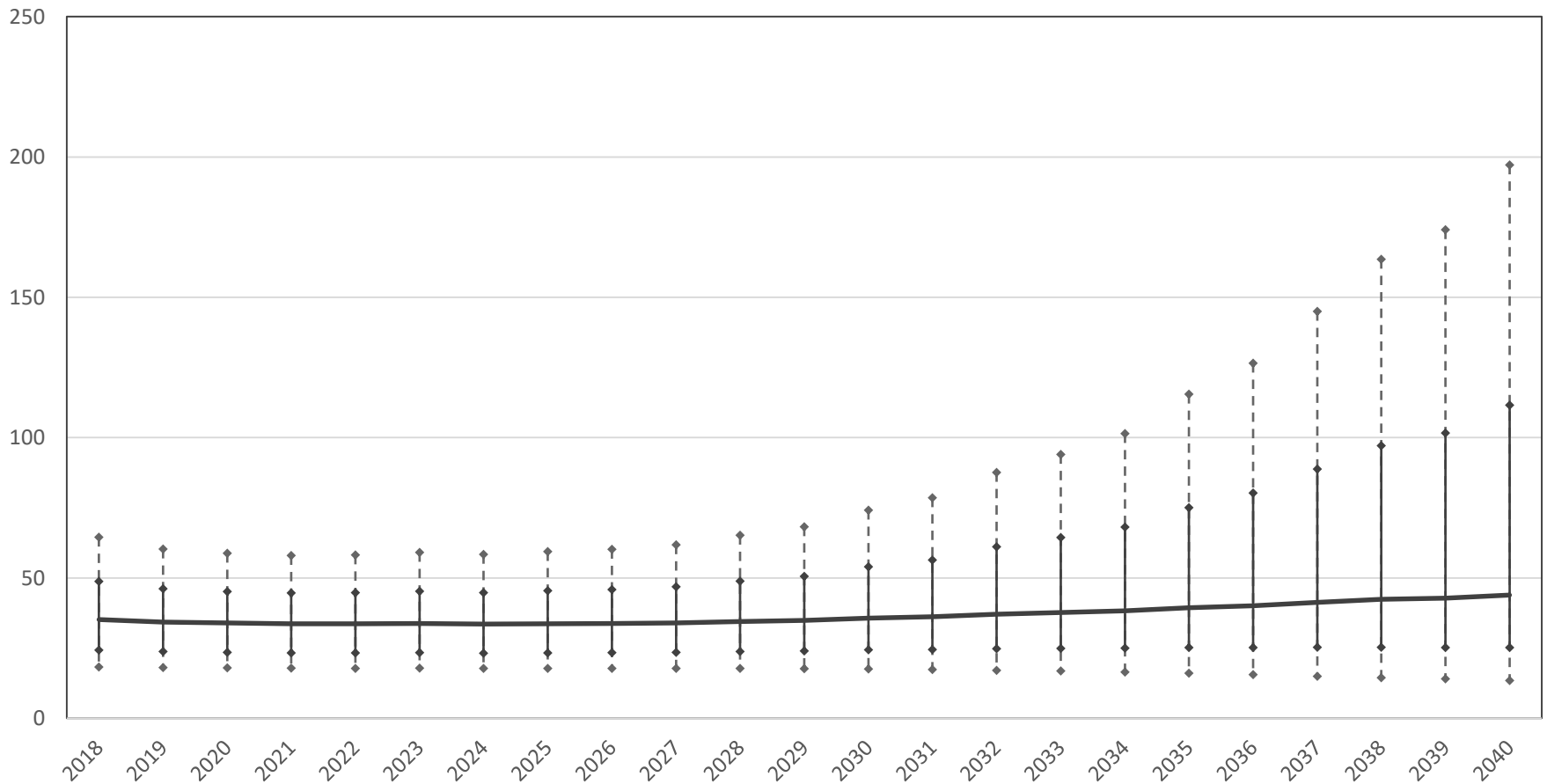

Mottakere av bolig med heldøgns omsorg og hjemmetjenester. 2018-2040. Aurland kommune. TF framskrivning M. Kilde: KS modell/TF

*): De vertikale linjene i grafene beskriver kommunevariasjon, disse linjene kan brukes til å se hvordan kommunen ligger an i forhold andre kommuner. Det kortere intervallet beskriver spredningen for 80 %, og det lange 99 %, av kommuner i Norge.

Mottakere bolig med heldøgns omsorg*

Mottakere (bolig m/heldøgns omsorg)

Mottakere av bolig med heldøgns omsorg. 2018-2040. Aurland kommune. TF framskrivning M. Kilde: KS modell/TF

*): De vertikale linjene i grafene beskriver kommunevariasjon, disse linjene kan brukes til å se hvordan kommunen ligger an i forhold andre kommuner. Det kortere intervallet beskriver spredningen for 80 %, og det lange 99 %, av kommuner i Norge.